БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР ҚОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 91 (582)

9 МАЙ ЧОРШАНБА 1956 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН

Пенсия таъминоти тартибга солиниб, паст разрядлардаги пенсияларнинг миқдори анча кўпайтирилсин, ўринсиз даражада кўпайтириб юборилган пенсияларнинг миқдори эса камайтирилсин; кексаларни таъминлаш ҳамда соғлиқларига зарар етказмаган ҳолда ижтимоий фойдали меҳнат билан шуғуллана оладиган инвалидларни ишга жойлаштириш яхшилансин.

(СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1956-1960 йилларга мўлжалланган олтинчи беш йиллик плани юзасидан КПСС XX съезди Директиваларидан).

Ғалаба байрами

Бугун мамлакатимиз меҳнаткашлари, бутун прогрессив инсоният ғалаба куни—9 майни тантанали равишда байрам қиладилар, халоскор, қаҳрамон Қуролли Кучларимизнинг Улуғ Ватан уруши фронтларида гитлерчи босқинчилар устидан қозонган оламшумул-тарихий ғалабасини зўр хурсандчилик билан нишонлайдилар.

Шавкатли Қуролли Кучларимиз она-Ватанимизга хиёнаткорона бостириб кирган фашистлар Германиясининг тиш-тирноғигача қуролланган қўшинларини оғир жангларда тор-мор келтириб, халқимизни, шунингдек жаҳон халқларини фашизм асоратидан сақлаб қолдилар.

Герман фашистлари мамлакатимизга қўққисдан ҳужум бошлаб, урушни тез орада тамомлашга умид боғладилар, қудратли армиямизнинг, совет халқларининг мустаҳкам иродаси, чексиз ватанпарварлигини ҳисобга олмадилар, улар совет ижтимоий ва давлат тузумига, мамлакатимиз халқларининг бузилмас дўстлигига, жамиятимизнинг маънавий-сиёсий бирлигига шубҳа билан қарадилар. Уларнинг хом хаёли баҳодир халқимизнинг қаҳру ғазабига, жанговар Қуролли Кучларимизнинг қақшатғич зарбасига учраб яксон бўлди.

Ватан уруши йилларида фронтларни бошқарган қўмондонларимиз, қўшинларимизни жангга бошлаган генералларимиз, жангчиларни ҳужумга чорлаган офицерларимиз, душман галаларини аёвсиз мажақлаган жангчиларимиз ажойиб қаҳрамонлик ва ҳарбий маҳорат кўрсатиб, улуғ ғалабани қўлга киритдилар.

Мамлакатимиз халқлари Улуғ Ватан уруши йилларида ҳамма нарса фронтга, ҳамма нарса ғалаба учун деган шиорни ўртага ташлаб, душман устидан узил-кесил ғалаба қозониш учун ҳар қачонгидан ҳам зўр уюшқоқлик ва баҳодирлик билан ишладилар. Совет халқи Улуғ Ватан урушининг ўтли йилларида халқлар дўстлиги ва бирдамлигини янада мустаҳкамлаб, душман устидан улуғ ғалабани таъминладилар.

Коммунистик партия уруш йилларида халқимизни Ватанимизга хиёнаткорона бостириб кирган гитлерчи босқинчиларни яксон этишга сафарбар этди, душманга қарши курашнинг илҳомчиси ва ташкилотчиси бўлди.

Коммунистик партия улуғ доҳимиз Владимир Ильич Лениннинг кўрсатмаларига амал қилиб, мамлакатимиз индустриясини, биринчи навбатда Ватанимиз хавфсизлиги ва қудратининг асосий омили бўлган оғир индустрияни барпо қилди. Оғир индустриянинг барпо қилиниши билан халқ хўжалигининг янги тармоқлари вужудга келди, саноатимиз, қишлоқ хўжалигимиз тез суръатлар билан ривожланди.

Социалистик давлатимизнинг мустаҳкамланиши, халқ хўжалигимизнинг тараққиёти, совет кишиларининг фаровон ҳаёти капиталистик давлатларнинг урушқоқ доираларига мақбул бўлмаслигини, мамлакатимиз капиталистик қуршовда эканлигини яхши билардик. Шунинг учун ҳам партия ва ҳукуматимиз халқимизни, Қуролли Кучларимизни Ватанимиз хавфсизлигини ҳушёрлик билан қўриқлашга чақириб келдилар.

Совет халқининг моддий ва маънавий кучларига зўр синов бўлган Улуғ Ватан уруши социалистик тузумнинг буюк ғалабаси билан якунланди, социалистик экономикамиз чексиз имкониятларга эга эканлигини, у Ватан мудофааси эҳтиёжларини тўла қондиришга тамомила қодир эканлигини, совет кишиларининг, қаҳрамон Совет Армиясининг жасорат ва қудрати буюк эканлигини ёрқин намойиш қилди.

Шонли қуролли Кучларимиз Улуғ Ватан урушида жуда катта ғалабага эришдилар ва жаҳон халқларининг катта ҳурматига сазовор бўлдилар. Совет қўшинлари Москва, Ленинград, Сталинград остоналарида, Днепр, Висла ва Одер дарёлари соҳилида душман кучларига қақшатғич зарбалар бердилар. Совет баҳодирларининг Европа пойтахтлари—Варшава, Бухарест, Вена, Будапешт, София ва Белградни гитлерчи босқинчилардан озод қилишда олиб борган операциялари ва Берлинга бошлаган штурмлари гитлерчилар армиясининг тақдирини ҳал қилди ва фашистлар Германиясини таслим бўлишга мажбур этди.

Совет Иттифоқининг фашистлар Германияси ва империалистик Япония устидан қозонган тарихий ғалабаси натижасида Европа ва Осиёдаги бир қанча халқлар чет эл босқинчиларининг асоратидан қутилдилар. Совет Иттифоқининг ғалабаси натижасида Европа ва Осиёда бир қанча халқ демократияси мамлакатлари вужудга келди, буюк Хитой халқи оламшумул-тарихий ғалабага эришди ва социализм қуриш йўлига тушиб олди.

Ҳозирги вақтда тинчлик, демократия ва социализм кучлари мислсиз даражада юксалди, жаҳон коммунистик, ишчи ҳаракатлари ва миллий-озодлик ҳаракатлари тўхтовсиз мустаҳкамланиб бормоқда. Совет Иттифоқи, Хитой Халқ Республикаси ва бошқа социалистик мамлакатларнинг халқаро майдондаги позициялари янада мустаҳкамланиб, уларнинг обрў-эътиборлари тўхтовсиз ўсиб бормоқда, социализмнинг халқаро лагери жаҳон воқиаларига янада кучлироқ таъсир кўрсатмоқда.

Совет Иттифоқининг, Хитой Халқ Республикасининг, халқ демократияси мамлакатларининг ва мустаҳкам тинчликдан манфаатдор бўлган бошқа давлатларнинг тинчликсевар сиёсати халқаро муносабатларни янада яхшилаш учун ҳамда музокаралар олиб бориш йўли билан, тўла тенг ҳуқуқлик ва ички ишларга аралашмаслик асосида низоъли масалаларни ҳал этиш учун кенг перспективалар очиб бермоқда.

Бундай тинчликсевар сиёсатни жаҳон халқлари қизғин маъқулламоқдалар ва қўллаб-қувватламоқдалар.

Бироқ, буларнинг ҳаммаси бизнинг сафларимизда бепарволик ва беғамлик кайфиятини туғдирмаслиги лозим. Реакцион империалистик доиралар ўзларининг ёвуз мақсадларини амалга оширишга уриниб «совуқ муносабатлар уруши» сиёсатини, халқаро масалаларни ҳал қилишда тўсқинликлар вужудга келтириш сиёсатини давом эттирмоқдалар.

Бундай шароитда совет халқи тинчлик душманларининг кирдикорларини диққат билан кузатиб турипти ва социалистик давлатнинг мудофаа қувватини янада мустаҳкамламоқ учун зарур тадбирларни кўрмоқда.

Совет Иттифоқининг Коммунистик партияси тинчлик сиёсатини изчиллик билан амалга ошириб, Совет давлатининг шавкатли Қуролли Кучларини—армиямизни, флотимизни, авиациямизни тинмай мустаҳкамлашни, уларни энг илғор техника билан тинмай қуроллантиришни, Қуролли Кучлар шахсий составининг сиёсий савиясини ва жанговарлик маҳоратини оширишни ўзининг энг муҳим бурчи деб ҳисоблайди. Совет халқи шу нарсага амин бўлиши керакки, совет кишиларининг тинч меҳнатини сергаклик билан қўриқлаб турувчи унинг Қуролли Кучлари социалистик Ватан олдидаги ўз бурчларини шараф билан бажаради.

Совет армияси халқимизнинг содиқ фарзандидир. Халқимиз ўз армиясини севади ва у билан фахрланади. Шонли Қуролли Кучларимиз партия ва ҳукуматимизнинг ҳар қандай топшириқларини шараф билан бажаришга, партиямиз шонли XX съезди қарорларини муваффақият билан амалга ошираётган, коммунизм қураётган халқимизнинг ижодий меҳнатини қўриқлашга ҳамиша тайёрдир.

Яшасин совет халқи ва унинг шонли Қуролли Кучлари!

Яшасин барча ғалабаларимизнинг илҳомчиси ва ташкилотчиси Совет Иттифоқи Коммунистик партияси!

СССР Мудофаа Министрининг БУЙРУҒИ

1956 йил 9 май. № 61 Москва шаҳри

Солдат ва матрос, сержант ва старшина ўртоқлар!

Офицер, генерал ва адмирал ўртоқлар!

Бугун мамлакатимизнинг меҳнаткашлари, Совет Қуролли Кучларининг жангчилари гитлерчилар Германияси устидан ғалаба қозонилганига ўн бир йил тўлганлигини нишонламоқдалар.

Бундан ўн бир йил илгари совет халқи ва унинг шавкатли Қуролли Кучлари Коммунистик партия раҳбарлигида, Франция, Англия ва АҚШ халқлари ҳамда армиялари билан ва антигитлерчи коалициядаги бошқа мамлакатлар билан жанговар ҳамкорликда ҳаракат қилиб, фашист қуроллик кучларини тамомила тор-мор келтирдилар ва гитлерчилар Германиясини сўзсиз таслим бўлишга мажбур этдилар.

Армия, Авиация ва Флотнинг бутун шахсий составини оламшумул тарихий ғалаба Куни билан табриклайман! Жанговар ва сиёсий тайёргарликда, ҳарбий техникани эгаллашда, умумий жанговар тайёргарликни янада юксалтиришда янги янада каттароқ муваффақиятлар тилайман.

Ғалаба Байрамини нишонлаш юзасидан **буюраман:**

Бугун, 9 майда Ватанимизнинг пойтахти Москвада, иттифоқчи республикаларнинг пойтахтларида ва қаҳрамон шаҳарлар: Ленинград, Сталинград, Севастополь ва Одессада тўплардан бир йўла йигирма марта ўқ узиб салют берилсин.

Ватанимизнинг озодлиги ва мустақиллиги учун олиб борилган жангларда ҳалок бўлган қаҳрамонларга абадий шон-шарафлар бўлсин!

Яшасин улуғ совет халқи!

Яшасин тарихий ғалабалар билан шон-шуҳрат қозонган Совет Қуролли Кучлари!

Барча ғалабаларимизнинг илҳомчиси ва ташкилотчиси—Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига шон-шарафлар бўлсин!

ССР Иттифоқи Мудофаа Министри
Совет Иттифоқи Маршали Г. ЖУКОВ.

ССР Иттифоқи Министрлар Советида

ССР Иттифоқи Министрлар Совети давлат пенсиялари тўғрисидаги масалани кўриб чиқди ва Давлат пенсиялари тўғрисида Қонун проектини ССР Иттифоқи Олий Совети сессиясининг тасдиқига киритишга қарор қилди.

СССР Министрлар Советининг Проекти

Давлат пенсиялари тўғрисида ҚОНУН

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқида гражданларнинг қариб қолганларида, меҳнат қобилиятларини йўқотганларида ва касал бўлиб қолганлари тақдирда моддий таъминланиш ҳуқуқи Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғалабаларидан биридир ва СССР Конституциясида мустаҳкамланган.

Пенсия билан таъминланиш СССРда барпо қилинган социалистик тузум томонидан гарантияланади, социалистик тузум шароитида кишининг киши томонидан эксплуатация қилиниши, ишсизлик ва меҳнаткашларнинг эртаги кундан ноумидлиги абадий тугатилган. Совет давлатида пенсия билан таъминланиш тўла равишда давлат ва жамоат маблағлари ҳисобидан амалга оширилади.

Социалистик хўжаликни ривожлантиришда совет халқининг Совет Иттифоқи Коммунистик партияси раҳбарлигида эришган муваффақиятлари пенсия билан таъминлаш ишини ҳозирги вақтда янада яхшилашга имкон беради.

Шу мақсад билан Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Олий Совети **Қарор қилади:**

I УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

Модда 1. Давлат пенсияси олиш ҳуқуқига қуйидагилар эгадир:

а) ишчи ва хизматчилар;

б) ҳарбий хизматчилар;

в) олий, ўрта махсус ўқув юртларининг, билим юртларининг, мактабларнинг ва кадрлар тайёрлаш курсларининг ўқувчилари;

г) бошқа гражданлар, башарти улар давлат ёки жамоат бурчларини бажариш муносабати билан инвалид бўлиб қолган бўлсалар;

д) ушбу моддада кўрсатилган гражданларнинг оила аъзолари ўзларини боқиб турган кишиларидан жудо бўлиб қолганлари тақдирда.

Модда 2. Ушбу Қонунга кўра давлат пенсиялари қуйидаги ҳолларда тайинланади:

а) қариб қолганда;

б) инвалид бўлиб қолганда;

в) боқиб турган кишидан жудо бўлганда;

Модда 3. Бир йўла турли пенсиялар олиш ҳуқуқига эга бўлган гражданларга ўз танлашларига кўра битта пенсия тайинланади.

Модда 4. Пенсияларни тўлаш давлат томонидан ҳар йил СССР давлат бюджети бўйича ажратиладиган маблағлар ҳисобидан, шу жумладан давлат социал страхование бюджетининг маблағларидан таъминланади, тўланадиган пенсия иш ҳақидан асло ушлаб қолинмайди.

Модда 5. Пенсияларга солиқ солинмайди.

II ҚАРИЛИК ПЕНСИЯСИ

Модда 6. Қарилик пенсиясини олиш ҳуқуқига қуйидагилар эгадирлар: ишчилар ва хизматчилар — эркаклар 60 ёшга етганларида ва иш стажи камида 25 йил бўлган тақдирда;

аёллар — 55 ёшга етганларида ва иш стажи камида 20 йил бўлган тақдирда;

имтиёзли шартларда қарилик пенсияси олиш ҳуқуқига қуйидагилар эгадирлар:

а) ер остидаги ишларда, меҳнат шароити зарарли бўлган ишларда ва оловли цехларда ишлаб турган ишчилар ва хизматчилар — СССР Министрлар Совети томонидан тасдиқланган ишлаб чиқаришлар, цехлар, касблар ва лавозимлар рўйхати бўйича:

эркаклар—50 ёшга етганларида ва иш стажи камида 20 йил бўлган тақдирда;

аёллар — 45 ёшга етганида ва иш стажи камида 16 йил бўлган тақдирда;

б) меҳнат шароити оғир бўлган бошқа ишлардаги ишчилар ва хизматчилар СССР Министрлар Совети томонидан тасдиқланган ишлаб чиқаришлар, цехлар, касблар ва лавозимлар рўйхати бўйича:

Эркаклар—55 ёшга етганларида ва иш стажи камида 25 йил бўлган тақдирда. Аёллар — 50 ёшга етганларида ва иш стажи камида 20 йил бўлган тақдирда.

Ишчи ёки хизматчининг қарилик пенсияси тайинланмоқ учун зарур бўлган стажининг камида ярмиси имтиёзли шартлар билан пенсия олиш ҳуқуқини берадиган тегишли ишларга тўғри келган тақдирда (унинг кейинги иш жойидан қатъи назар) бундай ишчи ёки хизматчи имтиёзли шартларда қарилик пенсияси олиш ҳуқуқига эгадир.

Ишлаб турган даврида пенсия тайинланмоқ учун зарур бўлган ёшга етиб қолган, лекин тўлиқ пенсия тайинланмоқ учун етарли иш стажи бўлмаган, аммо камида беш йил ишлаган ишчи ва хизматчиларга мавжуд стажига пропорционал миқдорда, лекин тўлиқ пенсиянинг тўртдан биридан кам бўлмаган миқдорда пенсия тайинланади.

Модда 7. Қарилик пенсиялари қуйидаги миқдорларда тайинланади:

Ойлик иш ҳақи сўм ҳисобида	Тўланадиган пенсиянинг иш ҳақига нисбатан процентлари: Ер ости ишларида, меҳнат шароити зарарли бўлган ишларда ва оловли цехларда ишлаганлардан бошқа ишчи ва хизматчиларга	Ер ости ишларида, меҳнат шароити зарарли бўлган ишларда ва оловли цехларда ишлаган ишчи ва хизматчиларга
350 сўмга қадар	100	100
350 дан 500 га қадар	85	90
500 дан 600 га қадар	75	80
600 дан 800 га қадар	65	70
800 дан 1000 га қадар	55	60
1000 сўм ва ундан юқори	50	55

Иш ҳақининг мазкур разрядларидан ҳарқайсиси бўйича тўланадиган пенсия (устамалардан ташқари) ундан олдинги разряд бўйича тўланадиган (устамалардан ташқари) энг катта пенсиядан кам бўлиши мумкин эмас.

Қарилик пенсиясининг энг кам миқдори ойига 300 сўм белгиланади.

Қарилик пенсиясининг энг кўп миқдори ойига 1200 сўм белгиланади.

Модда 8. Қарилик пенсияларига (пенсияларнинг энг кўп миқдори доирасида) қуйидаги устамалар белгиланади:

а) узлуксиз иш стажи 15 йилдан ошиқ бўлганлиги учун — пенсиянинг 10% миқдорида;

б) ишламаётган, ўз қарамоғида меҳнатга яроқсиз оила аъзолари бўлган пенсионерларга: меҳнатга яроқсиз оила аъзоси бир киши бўлган тақдирда — пенсиянинг 10% миқдорида; меҳнатга яроқсиз оила аъзолари икки ва ундан кўпроқ бўлган тақдирда — пенсиянинг 15% миқдорида.

Модда 9. Ишлаб турган пенсионерларга пенсия тайинланганидан кейин уларнинг иш ҳақи (пенсия суммаси ҳисобланмаганда) 1000 сўмдан ошиқ бўлмаса бундай кишиларга қарилик пенсияси ойига 150 сўм миқдорида тўланади.

Ер ости ишларида меҳнат шароити зарарли бўлган ишларда ва оловли цехларда ишловчилар сифатида имтиёзли шартларда қарилик пенсияси тайинланган ва ишлаб турган пенсионерларга, олаётган иш ҳақларидан қатъи назар, тайинланган пенсиянинг 50% миқдорида пенсия тўланади.

Модда 10. Зарур стажи бўлган, лекин қарилик пенсияси олиш ҳуқуқини берадиган ёшга етмай туриб ишни тўхтатган ишчи ёки хизматчига пенсия шу ёшга етгач тайинланади.

Модда 11. Қарилик пенсияси меҳнат қобилиятига эга бўлишдан қатъи назар умрбод тайинланади.

III ИШЧИ ВА ХИЗМАТЧИЛАРГА ИНВАЛИДЛИК ПЕНСИЯЛАРИ

Модда 12. Ишчи ва хизматчилар инвалид бўлиб қолган тақдирларида, яъни меҳнат қобилиятларини доимий ёки узоқ муддат билан йўқотганлари тақдирда улар инвалидлик пенсияси олиш ҳуқуқига эга бўладилар.

Иш даврида ёки ишни тўхтатгандан кейин инвалидлик бошланган тақдирда инвалидлик пенсияси тайинланади.

Модда 13. Инвалидлар меҳнат қобилиятларини қай даражада йўқотганликларига қараб уч группага бўлинадилар.

Инвалидлик группаларини врач-меҳнат, эксперт комиссиялари СССР Министрлар Совети аниқлаб берган тартибда белгилайдилар.

Модда 14. Инвалидлик пенсиялари меҳнат қобилиятини:

а) меҳнат қилаётганда майиб бўлиш ёки профессионал касалликка дучор бўлиб қолиш натижасида;

б) умумий касаллик натижасида;

йўқотган кишиларга тайинланади.

Иш билан боғлиқ бўлмаган майиблик натижасида меҳнат қобилияти йўқотилган тақдирда ҳам пенсия умумий касаллик натижасида меҳнат қобилиятини йўқотганлик учун тайинланадиган тартибда белгиланади.

Модда 15. Меҳнатда майиб бўлиш ёки профессионал касаллик натижасида тўланадиган инвалидлик пенсияси иш стажидан қатъи назар тайинланади.

Умумий касаллик натижасида тўланадиган инвалидлик пенсияси муайян иш стажи бўлган тақдирда тайинланади. СССР Министрлар Совети зарур стажнинг муддатини (ёшга, жинсга, иш характерига қараб) белгилаб беради.

20 ёшга етганга қадар умумий касаллик сабабли инвалид бўлиб қолган ишчи ва хизматчиларга пенсия, уларнинг иш стажидан қатъи назар тайинланади.

Модда 16. Ишчи ва хизматчиларга меҳнатда майиб бўлганлик ёки профессионал касаллик сабабли тўланадиган пенсиялар қуйидаги миқдорларда тайинланади:

а) I группа инвалидларга — ойлик иш ҳақи 500 сўмгача бўлган тақдирда шу иш ҳақининг 100% миқдорида; бундан ташқари қолган иш ҳақининг 10% и;

б) II группа инвалидларга — ойлик иш ҳақи 450 сўмга қадар бўлган тақдирда шу иш ҳақининг 90% миқдорида, бундан ташқари қолган иш ҳақининг 10% и;

в) III группа инвалидларга — ойлик иш ҳақи 400 сўмгача бўлган тақдирда, шу иш ҳақининг 65% миқдорида ва бундан ташқари қолган иш ҳақининг 10% и;

Ер ости ишларида, меҳнат шароити зарарли бўлган ишларда ва оловли цехларда ишлаб турган ишчи ва хизматчиларга меҳнатда майиб бўлганликлари ёки профессионал касаллик натижасида тўланадиган инвалидлик пенсиялари қуйидаги имтиёзли миқдорларда тайинланади:

Биринчи группа инвалидларга	100%	600 сўмгача бўлган ойлик иш ҳақидан тўланади, ундан ташқари қолган иш ҳақининг 20 проценти тўланади.
Иккинчи группа инвалидларга	90%	
Учинчи группа инвалидларга	65%	

Меҳнат иш шароити оғир бўлган бошқа ишларда ишлаб турган ишчи ва хизматчиларга меҳнатдаги маиший ёки профессионал касаллик сабабли тўланадиган инвалидлик пенсиялари қуйидаги имтиёзли миқдорда тайинланади:

I группа инвалидларга	100%	500 сўмгача бўлган ойлик иш ҳақидан тўланади, бундан ташқари қолган иш ҳақининг 15 проценти тўланади.
II группа инвалидларга	90%	
III группа инвалидларга	65%	

Пенсияларнинг энг кам миқдори қуйидагича белгиланади: I группа инвалидлик учун — ойига 360 сўм; II группа инвалидлик учун — ойига 285 сўм; III группа инвалидлик учун — ойига 210 сўм.

Пенсияларнинг энг кўп миқдори қуйидагича белгиланади: I группа инвалидлик учун — ойига 1200 сўм; II группа инвалидлик учун — ойига 900 сўм; III группа инвалидлик учун — ойига 450 сўм.

Модда 17. Умумий касаллик сабабли инвалид бўлиб қолган ишчи ва хизматчиларга пенсиялар қуйидаги миқдорларда тайинланади:

а) I группа инвалидларга — ойига 500 сўмгача бўлган иш ҳақининг 85%: ва бундан ташқари қолган иш ҳақининг 10%; II группа инвалидларга — ойига 450 сўмгача бўлган иш ҳақининг 65% ва бундан ташқари қолган иш ҳақининг 10%; III группа инвалидларга — ойига 400 сўмгача бўлган иш ҳақининг 45% ва бундан ташқари қолган иш ҳақининг 10%;

Ер ости ишларидаги меҳнат шароити зарарли бўлган ишлардаги ва оловли цехлардаги ишчи ва хизматчиларга умумий касаллик сабабли тўланадиган инвалидлик пенсиялари қуйидаги имтиёзли миқдорда тайинланади:

I группа инвалидларга	85%	600 сўмгача бўлган ойлик иш ҳақидан тўланади, бундан ташқари қолган иш ҳақининг 20 проценти тўланади.
II группа инвалидларга	65%	
III группа инвалидларга	45%	

Меҳнат шароити оғир бўлган бошқа ишлардаги ишчи ва хизматчиларга умумий касаллик сабабли тўланадиган инвалидлик пенсиялари қуйидаги имтиёзли миқдорда тайинланади.

I группа инвалидларга	85%	500 сўмгача бўлган ойлик иш ҳақидан тўланади, бундан ташқари қолган иш ҳақининг 15% тўланади.
II группа инвалидларга	65%	
III группа инвалидларга	45%	

Пенсияларнинг энг кам миқдори қуйидагича белгиланади:

I группа инвалидлик учун — ойига 300 сўм, II группа инвалидлик учун — ойига 230 сўм, III группа инвалидлик учун — ойига 160 сўм.

Пенсияларнинг энг кўп миқдори қуйидагича белгиланади:

I группа инвалидлик учун — ойига 900 сўм; II группа инвалидлик учун — ойига 600 сўм, III группа инвалидлик учун — ойига 400 сўм.

Ишчи ёки хизматчининг зарур иш стажининг камида ярмиси имтиёзли миқдорларда пенсия олиш ҳуқуқини берадиган ишларга тўғри келган тақдирда (кейинги иш жойидан қатъи назар) бундай ишчи ёки хизматчи умумий касаллик сабабли имтиёзли миқдорда инвалидлик пенсияси олиш ҳуқуқига эгадир.

Ишчи ёки хизматчилар иш даврида I ёки II группа инвалид бўлиб қолсалару, лекин тўла пенсия тайинламоқ учун етарли иш стажига эга бўлмасалар, уларга пенсия мавжуд стажга пропорционал миқдорда, аммо тўла пенсиянинг тўртдан биридан кам бўлмаган миқдорда тайинланади.

Модда 18. Инвалидлик пенсияларига қуйидаги устамалар белгиланади (пенсияларнинг энг кўп миқдори доирасида):

а) умумий касаллик сабабли I ва II группа инвалид бўлиб қолган кишиларга узлуксиз иш стажи 10 йилдан то 15 йилгача бўлганлиги учун, пенсиянинг 10%; 15 йилдан ошиқ бўлганлиги учун, пенсиянинг 15%;

б) ўзи ишламаётган, ўз қарамоғида меҳнатга яроқсиз оила аъзолари бўлган I ва II группа инвалидларга (инвалидлик сабабларидан қатъи назар): меҳнатга яроқсиз оила аъзоси бир киши бўлган тақдирда — пенсиянинг 10%; меҳнатга яроқсиз оила аъзоси икки ёки ундан кўпроқ бўлган тақдирда — пенсиянинг 15%;

в) I группа инвалидларга (инвалидлик сабабларидан қатъи назар): уларни боқиб турмоқ учун пенсиянинг 15%.

Умумий касаллик сабабли I группа инвалид бўлиб қолган кишиларга тўланадиган устамаларнинг жами пенсиянинг 30% миқдоридан ошиқ бўлиши мумкин эмас.

Модда 19. Инвалидларга — ёши 60 дан ортиқ бўлган эркакларга ва ёши 55 дан ошиқ бўлган аёлларга — инвалидлик пенсиялари умрбод тайинланади. Бундай инвалидлар фақат ўзлари ариза берганлари тақдирдагина уларнинг инвалидлиги қайтадан кўриб чиқиб белгиланади.

Қолган инвалидларга инвалидлик пенсиялари меҳнатга яроқсиз бўлиб қолган вақтларнинг ҳаммаси учун тайинланади.

Модда 20. Бирор иш ҳақи олиб турган I ва II группа инвалидларга пенсия уларнинг олиб турган иш ҳақидан қатъи назар тўла равишда тўланаберади.

Ишлаб турган III группа инвалидларга пенсия шундай миқдорда тўланиб турадики токи пенсия ва уларнинг олаётган иш ҳақининг ҳаммаси пенсия тайинланиш олдидан улар олиб турган иш ҳақининг миқдоридан ошиқ бўлмаслиги керак. Лекин ҳамма ҳолларда тайинланган пенсиянинг камида 50% тўланиб туради.

IV ИШЧИ ВА ХИЗМАТЧИЛАРНИНГ ОИЛАЛАРИГА БОҚИБ ТУРГАН КИШИЛАРДАН ЖУДО БУЛГАНЛАРИДА ТЎЛАНАДИГАН ПЕНСИЯЛАР

Модда 21. Вафот этган ишчи, хизматчи ёки пенсионернинг қарамоғида бўлган ва меҳнатга қобилиятсиз оила аъзолари ўзларини боқиб турган кишиларидан жудо бўлганлари тақдирда пенсия олиш ҳуқуқига эгадирлар.

Оиланинг меҳнатга яроқсиз кишилари деб қуйидагилар ҳисобланади:

а) 16 ёшга (ўқувчилар — 18 ёшга) етмаган болалар, укалар, сингиллар ва набиралар ёки 16 ёшга етгунча (ўқувчилар 18 ёшга етгунча) инвалид бўлиб қолган ёши бундан ортиқ бўлган болалар, укалар, сингиллар ва набиралар; бунда шу укалар, сингиллар ва набираларнинг меҳнатга яроқли ота-оналари бўлмаслиги шарт,

б) Ёши ўтиб қариб қолган ота, она, хотин, эр: эркаклар — 60 ёшда бўлса, аёллар 55 ёшда бўлса ёки инвалид бўлиб қолган бўлсалар;

в) ёши ва меҳнатга яроқлилигидан қатъи назар ота-оналарнинг ёки эр-хотиннинг бири, башарти у боқиб келган, лекин вафот қилган кишининг 8 ёшга етмаган болаларини, укаларини, сингилларини ёки набираларини қараб туриш билан машғул бўлса ва ишламаса;

г) Бободар ва бувилар — башарти қонунга биноан буларни боқиб туриши лозим бўлган кишилар бўлмаса.

Вафот этган кишининг қарамоғида бўлмаган болалари ва меҳнатга яроқсиз ота-оналари мазкур кишининг вафот этганлиги сабабли тирикчилик манбаъидан маҳрум бўлиб қолсалар, улар ҳам пенсия олиш ҳуқуқига эгадирлар.

Модда 22. Ўз ота-оналарининг қарамоғида бўлган болаларнинг гарчи ота-оналаридан бири ишлаб турган тақдирда ҳам ўз отаси ёки онаси вафот қилган тақдирда пенсия олиш ҳуқуқига эгадирлар.

Модда 23. Ўқиб турган болаларига, укаларига, сингилларига ва набираларига улар стипендия олиб турган тақдирларида ҳам пенсия тўланаберади.

(ДАВОМИ ИККИНЧИ БЕТДА).

ССР Иттифоқи Министрлар Советида

(БОШИ БИРИНЧИ БЕТДА).

Модда 24. Ота-оналар қай вақтда — ўзларини боқиб турган киши вафот этганига қадарми ёки вафот этганидан кейинми, қариб қолганликларидан ёки инвалид бўлганликларидан қатъи назар, пенсия олиш ҳуқуқига эгадирлар.

Вафот этган кишининг хотини ёки эри боқиб турган кишиси вафот этмасдан ёши ўтиб қариб қолган бўлса ёки инвалид бўлиб қолган бўлса, ёҳуд боқиб турган кишиси вафот этгандан кейин камида 5 йил ичида ёши ўтиб қариб қолган бўлса ёки инвалид бўлиб қолган бўлса пенсия олиш ҳуқуқига эгадир. Вафот этган кишининг хотини ёки эри балоғатга етган меҳнатга яроқли болалари бўлмаса, унга қарилик ёшига қачон етишидан ва қачон инвалид бўлиб қолганидан қатъи назар пенсия тайинланади.

Модда 25. Меҳнатда майиб бўлганлиги ёки профессионал касаллик сабабли вафот этган ишчи ва хизматчиларнинг оилаларига пенсиялар, боқиб келган кишининг иш стажидан қатъи назар, қуйидаги миқдорларда тайинланади:

а) уч ёки ундан кўпроқ бўлган меҳнатга яроқсиз оила аъзоларига — боқиб келган кишининг ойига 500 сўмгача бўлган иш ҳақининг 100% миқдорида ва бундан ташқари боқиб келган киши олиб келган қолган иш ҳақининг 10%.

б) меҳнатга яроқсиз оила аъзоларининг иккитасига — боқиб келган кишининг ойига 450 сўмгача бўлган иш ҳақининг 90% миқдорида ва бундан ташқари боқиб келган киши олиб келган қолган иш ҳақининг 10%;

в) меҳнатга яроқсиз оила аъзосидан биттасига — боқиб келган кишининг ойига 400 сўмгача бўлган иш ҳақининг 65% миқдорида ва бундан ташқари боқиб келган киши олиб келган қолган иш ҳақининг 10%;

Ер ости ишларида, меҳнат шароити зарарли бўлган ишларда ва оловли цехларда ишлаб келган ва меҳнатда майиб бўлиш сабабли ёки профессионал касаллик сабабли вафот этган ишчилар ва хизматчиларнинг оилаларига пенсиялар қуйидаги имтиёзли миқдорда тайинланади:

Меҳнатга яроқсиз оила аъзолари уч киши ва ундан кўпроқ бўлган тақдирда уларга — 100%
Меҳнатга яроқсиз оила аъзолари икки киши бўлган тақдирда уларга — 90%
Меҳнатга яроқсиз оила аъзолари бир киши бўлган тақдирда унга — 65%

Боқиб келган кишининг ойига 600 сўмгача бўлган иш ҳақидан тўланади ва ундан ташқари боқиб келган киши олиб келган қолган иш ҳақининг 20% тўланади.

Меҳнат шароити оғир бўлган бошқа ишларда ишлаган ва меҳнатда майиб бўлиш ёки профессионал касаллик сабабли вафот этган ишчи ва хизматчиларнинг оилаларига пенсиялар қуйидаги имтиёзли миқдорда тайинланади:

Меҳнатга яроқсиз оила аъзолари уч киши ва ундан кўпроқ бўлган тақдирда уларга — 100%.
Меҳнатга яроқсиз оила аъзолари икки киши бўлган тақдирда уларга — 90%
Меҳнатга яроқсиз оила аъзоси бир киши бўлган тақдирда унга — 65%.

Боқиб келган кишининг ойига 500 сўмгача бўлган иш ҳақидан тўланади ва ундан ташқари, боқиб келган киши олиб келган қолган иш ҳақининг 15% тўланади.

Пенсияларнинг энг кам миқдори оила аъзолари уч ёки ундан кўпроқ бўлганида уларга ойига 300 сўм, оила аъзолари икки киши бўлганида уларга ойига 230 сўм, оила аъзоси бир киши бўлганида уларга ойига 160 сўм белгиланади.

Пенсияларнинг энг кўп миқдори: оила аъзолари уч ёки ундан кўпроқ бўлганида — ойига 1200 сўм, оила аъзолари икки киши бўлганида ойига 900 сўм, оила аъзоси бир киши бўлганида 450 сўм белгиланади.

Модда 26. Умумий касаллик сабабли вафот этган ва инвалидлик пенсияси тайинланмоқ учун зарур иш стажига эга бўлган ишчилар ва хизматчиларнинг оилаларига пенсиялар қуйидаги миқдорда тайинланади:

а) меҳнатга яроқсиз оила аъзолари уч киши ёки ундан кўпроқ бўлганида уларга — боқиб келган кишининг ойига 500 сўмгача бўлган иш ҳақининг 85 проценти миқдорида ва бундан ташқари, боқиб келган киши олиб келган қолган иш ҳақининг 10%;

б) меҳнатга яроқсиз оила аъзолари икки киши бўлганида уларга — боқиб келган кишининг ойига 450 сўмгача бўлган иш ҳақининг 65 проценти миқдорида ва бундан ташқари, боқиб келган киши олиб келган қолган иш ҳақининг 10%;

в) меҳнатга яроқсиз оила аъзоси бир киши бўлган тақдирда унга — боқиб келган кишининг 400 сўмгача бўлган иш ҳақининг 45 проценти миқдорида ва бундан ташқари, боқиб келган кишининг қолган иш ҳақининг 10%.

Ер ости ишларида, меҳнат шароити зарарли бўлган ишларда ва оловли цехларда ишлаб келган ва умумий касаллик сабабли вафот этган ишчи ва хизматчиларнинг оилаларига пенсиялар қуйидаги имтиёзли миқдорларда тайинланади.

Меҳнатга яроқсиз оила аъзолари уч киши ва ундан кўпроқ бўлган тақдирда уларга — 85%
Меҳнатга яроқсиз бўлган оила аъзолари икки киши бўлган тақдирда уларга — 65%
Меҳнатга яроқсиз бўлган оила аъзоси бир киши бўлган тақдирда, унга — 45%

Боқиб келган кишининг ойига 600 сўмгача бўлган иш ҳақидан тўланади, ундан ташқари, боқиб келган кишининг қолган иш ҳақининг 20% тўланади.

Меҳнат шароити оғир бўлган бошқа ишларда ишлаб келган ва умумий касаллик натижасида вафот этган ишчи ва хизматчиларнинг оилаларига пенсиялар қуйидаги имтиёзли миқдорларда тайинланади:

Меҳнатга яроқсиз оила аъзолари уч киши ва ундан кўпроқ бўлган тақдирда уларга — 85%
Меҳнатга яроқсиз бўлган оила аъзолари икки киши бўлган тақдирда уларга — 65%
Меҳнатга яроқсиз бўлган оила аъзоси бир киши бўлган тақдирда, унга —45%

Боқиб келган кишининг ойига 500 сўмгача бўлган иш ҳақидан тўланади, ундан ташқари, боқиб келган кишининг қолган иш ҳақининг 15% тўланади.

Пенсияларнинг энг кам миқдори оила аъзолари уч киши ёки ундан кўпроқ бўлганида уларга ойига 300 сўм, оила аъзолари икки киши бўлганда уларга ойига 230 сўм, оила аъзоси бир киши бўлганида унга ойига 160 сўм белгиланади.

Пенсияларнинг энг кўп миқдори: оила аъзолари уч киши ва ундан кўпроқ бўлганида, уларга — ойига 900 сўм, оила аъзолари икки киши бўлганида уларга ойига 600 сўм, оила аъзоси бир киши бўлганида унга — ойига 400 сўм белгиланади.

Умумий касаллик сабабли вафот этган ишчи ёки хизматчининг оиласи боқиб келган кишига инвалидлик пенсияси тайинланмоғи учун зарур бўлган иш стажининг камида ярмиси (боқиб келган кишининг кейинги иш жойидан қатъи назар) имтиёзли миқдорларда пенсия олиш ҳуқуқи берадиган тегишли ишга тўғри келган тақдирда, имтиёзли миқдорларда пенсия олиш ҳуқуқига эгадир.

Составида ота-онасидан жудо бўлган болалар (ҳеч кимсасиз етимлар) бўлган оилаларга ёки вафот этган ёлғиз оналарнинг болалари бўлган оилаларга пенсиялар боқиб турган кишиси меҳнатда майиб бўлиш ёки профессионал касаллик сабабли вафот этган кишиларнинг оилалари учун белгиланган миқдорларда тайинланади.

Ишлаб турган даврида вафот этган ишчилар ва хизматчиларнинг стажи тўлиқ миқдорда инвалидлик пенсияси тайинланмоғи учун етарлик бўлмаса бундай ишчилар ва хизматчиларнинг оила аъзоларига пенсия боқиб келган кишисининг иш стажига пропорционал миқдорда тайинланади, лекин тўлиқ пенсиянинг тўртдан бир қисмидан кам бўлмаслиги керак.

Модда 27. Боқиб турган кишисидан жудо бўлганлиги сабабли бериладиган пенсияларга қуйидаги устамалар (пенсияларнинг энг кўп миқдори доирасида) белгиланади:

а) меҳнатда майиб бўлиш ёки профессионал касаллик сабабли вафот этган ишчилар ва хизматчиларнинг оилаларига меҳнатга яроқсиз оила аъзолари уч киши ёки ундан кўпроқ бўлган тақдирда, уларга — пенсиянинг 15% миқдорида;

б) умумий касаллик сабабли вафот этган ишчи ва хизматчи оилаларига боқиб келган кишининг узлуксиз иш стажи ўн йилдан то ўн беш йилгача бўлганлиги учун — пенсиянинг 10% миқдорида, 15 йилдан ортиқ бўлганлиги учун пенсиянинг 15% миқдорида.

Модда 28. Боқиб турган кишисидан жудо бўлганлиги сабабли пенсия тайинланган пенсионерлар, гарчи бирор иш ҳақига эга бўлган тақдирларида ҳам уларга пенсия тўла равишда тўланади.

V
ҲАРБИЙ ХИЗМАТЧИЛАРГА ВА УЛАРНИНГ ОИЛАЛАРИГА ПЕНСИЯЛАР

Модда 29. Муддатли хизматдаги оддий, сержант ва старшина составидан бўлган ҳарбий хизматчилар инвалид бўлиб қолган тақдирларида, уларнинг оилалари эса, боқиб турган кишиларидан жудо бўлиб қолганларида, пенсия олиш ҳуқуқига эгадирлар.

Бу ҳарбий хизматчиларга ва уларнинг оилаларига пенсиялар, ҳарбий хизмат муддатининг қанча давом қилганлигидан ва ҳарбий хизматчининг бундан олдинги ишидан қатъи назар тайинланади.

Собиқ партизанларга ва уларнинг оилаларига пенсиялар ҳарбий хизматчилар ва уларнинг оилаларига тайинланган тартибда тайинланади.

Муддатли хизматдаги оддий, сержант ва старшина составидан бўлган ҳарбий хизматчилардан ва собиқ партизанлардан вафот этган пенсионерларнинг оилалари ўзларини боқиб турган киши вафот этган тақдирда пенсия олиш ҳуқуқига эгадирлар.

Модда 30. Муддатли хизматдаги оддий составдан бўлган, ҳарбий хизматга чақирилгунича ишчи ёки хизматчи бўлиб ишлаб келган ва СССРни ҳимоя қилиш вақтида ёки ҳарбий хизматнинг бошқа вазифаларини бажариш вақтида ярадор, контузия ёки майиб бўлиб қолганлиги сабабли, ёҳуд фронтда бўлганлиги орқасида касалликка дучор бўлганлиги сабабли инвалид бўлиб қолган ҳарбий хизматчиларга пенсиялар ҳарбий хизматга чақирилишига қадар олиб келган иш ҳақи асосида қуйидаги миқдорларда тайинланади:

а) I группа инвалидларга ойига 500 сўмгача бўлган иш ҳақининг 100% ва бундан ташқари, қолган иш ҳақининг 10% миқдорида;

б) II группа инвалидларга ойига 450 сўмгача иш ҳақининг 90% ва бундан ташқари қолган иш ҳақининг 10% миқдорида;

в) III группа инвалидларга ойига 400 сўмгача бўлган иш ҳақининг 65% ва бундан ташқари қолган иш ҳақининг 10% миқдорида.

Муддатли хизматдаги оддий составда бўлган, ҳарбий хизматга чақирилишига қадар ер ости ишларида, меҳнат шароити зарарли ишларда ва оловлик цехларда ишлаб келган ҳамда юқорида айтилган сабабларга кўра инвалид бўлиб қолган ҳарбий хизматчиларга пенсиялар қуйидаги имтиёзли миқдорларда тайинланади:

I группа инвалидларга — 100%
II группа инвалидларга — 90%
III группа инвалидларга — 65%

Ойига 600 сўмгача бўлган иш ҳақидан тўланади, бундан ташқари, қолган иш ҳақининг 20% тўланади.

Муддатли хизматдаги оддий составдан бўлган, ҳарбий хизматга чақирилишига қадар меҳнат шароити оғир бўлган бошқа ишларда ишлаб келган ва юқорида айтилган сабабларга кўра инвалид бўлиб қолган ҳарбий хизматчиларга пенсиялар қуйидаги имтиёзли миқдорларда тайинланади:

I группа инвалидларга — 100%
II группа инвалидларга — 90%
III группа инвалидларга — 65%

Ойига 500 сўмгача бўлган иш ҳақидан тўланади, бундан ташқари қолган иш ҳақининг 15% тўланади.

Пенсияларнинг энг кам миқдори: I группа инвалидлик учун — ойига 385 сўм, II группа инвалидлик учун ойига 285 сўм, III группа инвалидлик учун ойига — 210 сўм белгиланади.

Пенсияларнинг энг кўп миқдори: I группа инвалидлик учун — ойига 1200 сўм, II группа инвалидлик учун — ойига 900 сўм, III группа инвалидлик учун — ойига 450 сўм белгиланади.

Модда 31. Муддатли хизматдаги оддий составдан бўлган, ҳарбий хизматга чақирилишига қадар ишчи ёки хизматчи бўлиб ишлаб келган ва ҳарбий хизмат вазифасини бажариш билан боғлиқ бўлмаган бахтсиз ҳодиса натижасида ёки фронтда бўлиш билан боғлиқ бўлмаган касаллик натижасида майиб бўлиб қолганлиги сабабли инвалид бўлиб қолган ҳарбий хизматчиларга пенсиялар, уларнинг ҳарбий хизматга чақирилишига қадар олиб келган иш ҳақи асосида қуйидаги миқдорларда тайинланади:

а) I группа инвалидларга ойига 500 сўмгача бўлган иш ҳақининг 85% ва, бундан ташқари, қолган иш ҳақининг 10% миқдорида;

б) II группа инвалидларга — ойига 450 сўмгача бўлган иш ҳақининг 65% ва, бундан ташқари, қолган иш ҳақининг 10% миқдорида;

в) III группа инвалидларга — ойига 400 сўмгача бўлган иш ҳақининг 45% ва, бундан ташқари, қолган иш ҳақининг 10% миқдорида.

Муддатли хизматдаги оддий составдан бўлган, ҳарбий хизматга чақирилишига қадар ер ости ишларида, меҳнат шароити зарарли бўлган ишларда ва оловли цехларда ишлаб келган ва юқорида айтилган сабабларга кўра, инвалид бўлиб қолган ҳарбий хизматчиларга пенсиялар қуйидаги имтиёзли миқдорларда тайинланади;

I группа инвалидларга — 85%
II группа инвалидларга — 65%
III группа инвалидларга — 45%

Ойига 600 сўмгача бўлган иш ҳақидан тўланади, бундан ташқари, қолган иш ҳақининг 20% тўланади.

Муддатли хизматдаги оддий составдан бўлган, ҳарбий хизматга чақирилишига қадар меҳнат шароити оғир бўлган бошқа ишларда ишлаб келган ва юқорида айтилган сабабларга кўра инвалид бўлиб қолган ҳарбий хизматчиларга пенсиялар қуйидаги имтиёзли миқдорларда тайинланади:

I группа инвалидларга — 85%
II группа инвалидларга — 65%
III группа инвалидларга — 45%

Ойига 500 сўмгача бўлган иш ҳақидан тўланади, бундан ташқари, қолган иш ҳақининг 15% тўланади.

Пенсияларнинг энг кам миқдори: I группа инвалидлик учун — ойига 330 сўм, II группа инвалидлик учун — ойига 230 сўм, III группа инвалидлик учун — ойига 160 сўм белгиланади.

Пенсияларнинг энг кўп миқдори: I группа инвалидлик учун — ойига 900 сўм, II группа инвалидлик учун — ойига 600 сўм, III группа инвалидлик учун ойига 400 сўм белгиланади.

Модда 32. Муддатли хизматдаги оддий составдан бўлган, ҳарбий хизматга чақирилишига қадар ишчи ёки хизматчи бўлиб ишлаб келган ва СССРни ҳимоя қилиш вақтида ёки ҳарбий хизматнинг бошқа мажбуриятларини бажариш вақтида ярадор, контузия ёки майиб бўлганлиги сабабли ҳалок бўлган ёҳуд фронтда бўлиш натижасида касалликка учрагани сабабли ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларнинг оилаларига пенсиялар шу оилани боқиб турган кишининг ҳарбий хизматга чақирилишига қадар ишлаган кейинги иши ва олиб келган иш ҳақи асосида 25-моддада белгиланган миқдорларда тайинланади.

Модда 33. Муддатли хизматдаги оддий составдан бўлган, ҳарбий хизматга чақирилишига қадар ишчи ёки хизматчи бўлиб ишлаб келган ва ҳарбий хизмат вазифасини бажариш билан боғлиқ бўлмаган бахтсиз ҳодиса натижасида майиб бўлганлиги ёки фронтда бўлиш билан боғлиқ бўлмаган касаллик сабабли вафот этган ҳарбий хизматчиларнинг оилаларига пенсиялар шу оилани боқиб келган киши ҳарбий хизматга чақирилишига қадар ишлаб келган кейинги иши ва олиб келган иш ҳақи асосида 26-моддада белгиланган миқдорларда тайинланади.

Модда 34. Муддатли хизматдаги сержант ва старшиналар составидан бўлган ҳарбий хизматчиларга, ефрейторларга ва старший матросларга, шунингдек шу ҳарбий хизматчиларнинг оилаларига 30, 31, 32 ва 33-моддаларда ҳисоблаб кўрсатилган пенсиялар, шу жумладан энг кам пенсиялар (пенсияларнинг энг кўп миқдорлари доирасида) 10% оширилади.

Модда 35. Муддатли хизматдаги оддий, сержант ва старшиналар составидан бўлган, ҳарбий хизматга чақирилишига қадар ишчи ва хизматчи бўлиб ишламаган ҳарбий хизматчиларга ва уларнинг оилаларига пенсиялар СССР Министрлар Совети белгилаб берадиган қатъи миқдорларда тайинланади.

Модда 36. Муддатли хизматдаги оддий сержант ва старшиналар составидан бўлган, ҳарбий хизматга чақирилишига қадар ҳунармандчилик кооперацияси артелларининг аъзолари бўлиб ишлаб келган ҳарбий хизматчиларга пенсиялар ишчи ёки хизматчи бўлиб ишлаб келган ҳарбий хизматчиларга тайинланган тартибда тайинланади.

Ҳарбий хизматга чақирилишига қадар ҳунармандлик кооперацияси артелларининг аъзолари бўлиб ишлаб келган ҳарбий хизматчиларнинг оилаларига пенсиялар ишчи ёки хизматчи бўлиб ишлаб келган ҳарбий хизматчиларнинг оилаларига тайинланган умумий асосларда тайинланади.

Модда 37. Муддатли хизматдаги оддий сержант ва старшиналар составидан бўлган ҳарбий хизматчиларга ва уларнинг оилаларига пенсиялар тайинлашда ушбу Қонуннинг 12-моддаси (биринчи қисми), 13, 19, 20, 21, 22, 23, 24, ва 28-моддалари тегишли равишда татбиқ қилинади. Ҳарбий хизматга чақирилишига қадар ишчи, хизматчи ёки ҳунармандчилик кооперацияси артелларининг аъзолари бўлиб ишлаб келган ҳарбий хизматчиларга пенсиялар тайинланганда ушбу Қонуннинг 18-моддаси («Б» ва «В» бандлари) ҳамда 27-моддаси («А» банди) ҳам тегишли равишда татбиқ қилинади.

Модда 38. Генералларни, адмиралларни, офицерларни, муддатдан ташқари хизматдаги оддий сержант ва старшиналар составидан бўлган ҳарбий хизматчиларни ва уларга баравarлаштирилган шахсларни пенсиялар билан таъминлаш, шунингдек уларнинг оилаларини пенсиялар билан таъминлаш СССР Министрлар Совети томонидан белгиланадиган тартиб ва миқдорларда амалга оширилади.

VI
ПЕНСИЯЛАР ҲИСОБИНИ БЕЛГИЛАШ

Модда 39. Пенсиялар ҳақиқатда олиб келинган ўртача иш ҳақидан ҳисоблаб белгиланади. Бу иш ҳақига страхование взноси олинадиган иш ҳақининг ҳамма турлари киради, аммо сверхурочний ишлар учун, ўриндошлик учун тўланиб келган иш ҳақи ва бир йўла тўланган ҳар хил пуллар кирмайди.

Ойлик ўртача иш ҳақи кейинги ўникки ойлик иш учун тўланган ёки, пенсия олишни сўраб мурожаат қилган кишининг истаги билан пенсия олмоқ учун мурожаат қилиш олдидан кейинги ўн йил ичидаги унинг ўзи истаган сурункасига беш йил ичида ишлаган иш ҳақини ҳисоблаб чиқарилади.

Модда 40. Пенсия ва унинг ҳамма устамалари пенсияларнинг энг кўп миқдорлари доирасида ва пенсия ҳисобланиб чиқарилган иш ҳақининг 100% доирасида тайинланади. Бироқ ҳамма ҳолларда пенсия ва унинг барча устамалари пенсияларнинг энг кам миқдоридан оз бўлмаслиги керак.

I группа инвалидларга, шунингдек боқиб турган кишисидан жудо бўлган, меҳнатга яроқсиз оила аъзолари уч киши ёки ундан кўпроқ бўлган оилаларга тайинланадиган пенсиялар пенсия ҳисобланиб чиқарилган ишҳақининг 100 процентидан ошиқ бўлиши мумкин.

Модда 41. Қишлоқ жойларида муттасил яшаб турган ва қишлоқ хўжалиги билан боғланган пенсионерларга пенсиялар (шу жумладан энг оз ва энг кўп пенсиялар) ушбу Қонунда белгиланган нормаларнинг 85% миқдорида тайинланади.

VII
УШБУ ҚОНУННИ АМАЛДА ЖОРИЙ ҚИЛИШ ТАРТИБИ

Модда 42. Ушбу Қонун кучга киритилгунча тайинланган пенсиялар қуйидаги асосларда тўланади:

а) ушбу қонунга кўра ортиқроқ пенсия олишга ҳақи бўлган пенсионерларга пенсияларнинг миқдори оширилиб, шу Қонундаги нормаларга ўтказилади;

б) қолган пенсионерларнинг пенсиялари илгари тайинланган миқдорларда сақланади, лекин ушбу Қонунда белгиланган энг кам миқдордан оз бўлмаслиги ва энг кўп миқдордан ошиқ бўлмаслиги керак;

в) ишлаб турган пенсионерларга пенсиялар ушбу Қонунга (унинг 9, 20 ва 28-моддаларига) мувофиқ тўланаберади.

Модда 43. СССР Ҳукуматининг Қарорлари билан белгиланган мутахассисларнинг айрим категориялари (ўқитувчилар, медицина ходимлари ва бошқалар) учун ушбу қонун амалда жорий қилинганига қадар кўп йиллик хизматлари учун тайинланган пенсиялар сақланади.

СССР Министрлар Советига кўп йиллик хизматлари учун бундан буён пенсиялар тайинлаш ва тўлаш тартибини (шу пенсиялар тайинланадиган ходимлар доирасини, илгари тайинланган ва янгидан тайинланадиган пенсияларнинг энг кам ва энг кўп миқдорларини, ишлаб турган пенсионерларга тўланадиган пенсияларнинг миқдорларини ва шунинг кабиларни) белгилаб бериш топширилади.

Модда 44. Фан ходимларини ва уларнинг оилаларини пенсиялар билан таъминлашнинг фан ходимларини пенсиялар билан таъминлаш тўғрисида СССР Министрлар Совети томонидан тасдиқланган Низомда белгиланган тартиби сақланади. Бундан буён фан ходимларига ва уларнинг оилаларига пенсиялар мазкур Низомга биноан ёки, уларнинг истаги билан ушбу қонунга мувофиқ тайинланади.

Модда 45. СССР Министрлар Советига ушбу Қонун асосида давлат пенсиялари тайинлаш ва тўлаш тартиби тўғрисида Низом нашр этиш топширилади. Низомда, жумладан, давлат олдида алоҳида хизматлари бўлган гражданларга ва уларнинг оилаларига шахсий пенсиялар тайинлаш тартиби ва бу шахсий пенсияларнинг миқдорлари кўзда тутилиши лозим.

Модда 46. Ушбу Қонун 1956 йил 1 октябрьдан амалда жорий қилинади.

Бекобод шаҳар партия, совет ва жамоат ташкилотларининг мактабларни 1956-57 ўқув йилига ўз вақтида ва намунали тайёрлаш юзасидан социалистик мажбуриятлари

Бекобод шаҳар партия, совет ва жамоат ташкилотлари мактабларни 1956-57 ўқув йилига муддатидан илгари намунали тайёрлаш юзасидан ўз зиммаларига конкрет социалистик мажбурият олиб, Оҳангарон ва Чирчиқ шаҳарларини мусобақага чақирдилар.

Қуйида бекободликларнинг социалистик мажбурият тексти эълон қилинади.

1. Янги ўқув йили машғулотлари бошланган биринчи кунданоқ ўқиш ёшидаги барча болаларнинг мактабга 100 процент келишлари таъминланади.

2. IV синфларни тамомлаган барча ўқувчилар ташкилий равишда V синфларга ўтказилади, шунингдек VII синфларни тамомлаган ўқувчилар ўрта мактабларнинг VIII синфларида ва махсус ўрта ўқув юртларида ўқишга тўла жалб қилинади.

3. Кечки ишчи ёшлар мактабларидаги ўқувчилар контенгенти тўла сақланади ва 1956-57 ўқув йилида кечки мактабларда таълим олишни истаган барча ёш ишчиларни ўқишга тортиш таъминланади.

4. 1956 йил 15 августгача шаҳардаги ҳамма мактаблар малакали раҳбар ва педагог кадрлар билан тўла таъминланади ва улар учун барча зарур шароитлар яратиб берилади.

5. Педагогика билим юртларида ва институтларида сиртдан ўқувчи ўқитувчиларнинг ёзги имтиҳон сессияларига, шунингдек уларнинг малака ошириш курсларига ўз вақтида ва тўла равишда қатнашишлари таъминланади.

6. Ҳамма мактаб бинолари, инвентарлари ва ўқув асбоблари 1956 йил 10 июлгача капитал ва жорий ремонтдан чиқарилади, цементчиларнинг социалистик шаҳарчасида қурилаётган ўрта мактаб биноси шу йил 1 августгача битказилиб, фойдаланишга топширилади.

7. Мактаб бинолари, инвентарлари ва ўқув асбобларини ремонт қилишда шаҳардаги барча саноат корхоналари ва қурилиш ташкилотлари мактабларга актив оталик ёрдамини кўрсатадилар.

8. Мактаблар ҳузуридаги ўқув мастерскойлари оталик қилувчи корхоналар ва ташкилотлар кучи билан политехника таълими талабларига мувофиқ равишда жиҳозланади. Мактаб ўқувчиларининг шаҳардаги саноат корхоналарида ишлаб чиқариш ўқуви ва практикумлари уюштирилади.

9. Мактабларга қишлик ёқилғи запасларининг 80 проценти биринчи сентябргача ташиб келтирилади.

10. 15 августгача марказлаштирилган таъминот йўли билан мактабларга кўрсатмали ўқув қуроллари етказиб берилади, 20 августгача мактаб кутубхоналари учун бюджетда белгиланган маблағ миқдорида китоб сотиб олинади ва жойларга ўз вақтида етказиб берилади.

11. 10 июлгача мавжуд кўрсатмали ўқув қуроллари ва мактаб инвентарлари тўлиқ равишда ремонт қилинади.

12. 1 августгача ҳамма ўқувчилар учун дарсликлар, дафтар ва ёзув асбоблари етказиб берилади.

13. 20 августгача ҳарбир мактаб ҳузурида буфетлар очилади ва ўқувчилар учун иссиқ овқат ташкил этилади.

14. Шаҳардаги ҳамма мактабларнинг санитария-гигиена ҳолати ва ўқувчиларга медицина хизмати кўрсатиш яхшиланади, мактаб ўқувчилари доимий равишда медицина кўригидан ўтказиб турилади.

15. Мактаб ўқувчиларининг ёзги каникули даврида пионер лагерлари ва соғламлаштириш майдончаларида болаларнинг ёзги дам олиши намунали уюштирилади ва соғламлаштириш тадбирлари амалга оширилади.

16. 20 майгача мактаблар ҳузуридаги мавжуд спорт майдончалари ўқув программаси талабларига мувофиқ қайтадан ташкил этилади ва ремонт қилиниб тартибга солинади.

Бекободликларнинг бу социалистик мажбуриятлари меҳнаткашлар депутатлари шаҳар Советининг сессиясида якдиллик билан қабул қилинган ва мажбуриятга шаҳар партия, совет ва жамоат ташкилотларининг вакиллари қўл қўйган.

Политехника таълимини амалга оширишга жиддий эътибор берилсин

Чирчиқ шаҳридаги 7- ўрта мактабга оталик қилувчи «Чирчиксельмаш» заводидан токарлик, слесарлик, фрезерлик станоклари ва бошқа асбоб-ускуналар келтирилганда ўқувчилар жуда қувонган эдилар. Бироқ мактабда мастерской учун ажратилган мавжуд хона ниҳоятда кичкина бўлгани сабабли шу асбоб-ускуналарни унга жойлаштириб бўлмади. Шундай қилиб, мастерской ташкил этилмай қолди. Сўнгра мактаб директори ўртоқ Саглова мастерской учун қулай бино қуриш ёки мавжуд хонани кенгайтиришга ёрдам беришни сўраб завод раҳбарларига мурожаат қилди. Заводдан келган вакил бинони кенгайтириш мумкинлигини айтди. Орадан бир ой вақт ўтиб кетди, лекин ёрдамнинг дараги бўлмади. Ўртоқ Саглова яна заводга борди. Завод директори Петрикин ва партия ташкилотининг секретари Мусин ўртоқлар Сагловани қўйнини қуюқ ваъдаларга тўлдириб жўнатдилар. Бироқ ваъда ваъдалигича қолаверди. Ниҳоят ўртоқ Саглова 4- марта заводга борди. Бу гал у директор ўртоқ Петрикиндан:

— Иш кўп, қўлимиз тегмайди, бунинг устига маблағ ҳам йўқ,—мастерской масаласини янги ўқув йилида ҳал қиламиз, — деган жавобни олди. Ўшандан бери орадан 5 ой вақт ўтди. Оталик қилувчи завод раҳбарларининг бепарволиги туфайли асбоб-ускуналар фойдаланилмай ҳаракатсиз ётибди.

Шаҳардаги 10- ўрта мактабда ҳам худди юқоридаги манзарани кўриш мумкин. Бу мактабда Сталин номли электрохимия комбинатидан берилган токарлик, слесарлик, фрезерлик ва чархлов станоклари махсус хона йўқлигидан амалий машғулотларда фойдаланилмаётир. Ҳолбуки мактабнинг иккита хонасига шаҳар маорифи бўлимининг метод кабинети жойлаштирилган. Мактаб директори ўртоқ Васильева шаҳар халқ маорифи бўлими мудири ўртоқ Емелинадан метод кабинетини бошқа ерга кўчириб, хоналарни мастерской учун ажратиб беришни бирнеча марта талаб қилди. Аммо орадан ярим йилдан ортиқ вақт ўтиб кетишига қарамай, ўртоқ Емелина метод кабинети учун бошқа жой топиш тўғрисида сира бош қотирмаётир, мактаб коллективининг талаби эса мутлақо эътибордан четда қолдирилмоқда.

Шаҳардаги 2, 9, 8 ва 12- мактабларда зарур асбоб-ускуналар билан жиҳозланган ўқув мастерскойлари бор. Бироқ ана шу асбоб-ускуналарни яхши биладиган, ишлаб чиқариш билан таниш бўлган ўқитувчининг йўқлигидан мазкур мактабларда йил бошидан бери практикум дарси ўтказилгани йўқ. Мактабларга оталик қилувчи УНР—225, электро-химия комбинати, «Средазхиммаш» ва Тош-шағал заводларининг раҳбарлари бу мактабларга практикумдан дарс берадиган мутахассисларни юбормаётирлар. Шаҳардаги 1, 5 ва 11- мактабларда эса ўқув процессига политехника таълимини кенг жорий қилиш юзасидан ҳеч қандай амалий тадбирлар кўрилмаётир, практикум дарси учун зарур асбоб-ускуналар ҳам келтирилмаган. Шуни ҳам айтиш керакки, шаҳар халқ маорифи бўлими раҳбарларининг масъулиятсизлиги натижасида мактабларнинг кўпчилиги ўқув йили бошидан буён меҳнат дарси ўқитувчилари билан таъминланмаган. Шу туфайли шаҳардаги мактабларнинг кўпчилигида меҳнат дарси ўтилмаётир.

Политехника таълимини амалга ошириш муносабати билан мактаблар ҳузуридаги ўқув-тажриба участкаларининг аҳамияти яна ҳам ортди. Шунга қарамай шаҳардаги мактабларнинг қарийб ярмисида, жумладан 5, 9, 10, 11- мактабларда ўқув-тажриба участкалари йўқ. Бу мактабларда ўқувчиларнинг биология фанидан олган назарий билимлари амалий машғулотлар билан мустаҳкамланмай, бирёқлама ўтилмоқда.

Шаҳар партия, совет, комсомол ташкилотлари ва бутун жамоатчилик Партия XX съезди кўрсатмаларига қатъий амал қилиб, мактабларни политехникалашни ҳамма чоралар билан яхшилашлари, зарур тадбирларни оперативлик билан амалга оширишлари лозим.

Т. ЎРУНОВ.

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ҒЎЗА ҚАТОР ОРАЛАРИНИ ИШЛАШ ВА МАККАЖЎХОРИ ЭКИШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1956 ЙИЛ 8 МАЙГАЧА БЎЛГАН

МАЪЛУМОТ

(процент ҳисоби билан)

Районларнинг номи	яганалаш	культивация: бўйига	культивация: кўндалангига	Чопиқ	Маккажўхори экиш
Оққўрғон	16,6	28,9	47,2	19,3	46,0
Оҳангарон	0,8	1,9	—	3,9	72,2
Боёвут	14,5	47,3	32,1	16,0	46,0
Бекобод	0,9	6,7	31,3	8,8	40,6
Бўстондиқ	26,6	16,5	3,9	28,7	100,0
Бўка	7,9	31,4	34,8	26,7	33,9
Верхне Волинск	12,0	36,6	38,7	24,7	59,0
Юқори Чирчиқ	26,0	53,0	25,6	32,0	86,0
Гулистон	14,5	23,4	31,9	12,2	51,0
Калинин	13,5	24,6	—	24,0	91,7
Қорасув	—	—	—	—	73,4
Мирзачўл	28,4	22,8	8,1	26,5	71,9
Қуйи Чирчиқ	—	—	—	—	99,0
Октябрь	3,7	31,6	66,0	12,2	51,3
Оржоникидзе	34,0	75,9	20,6	21,6	96,6
Паркент	—	—	—	—	87,3
Пискент	15,2	16,8	67,2	30,0	38,2
Ўрта Чирчиқ	13,7	25,1	55,3	20,4	45,7
Сирдарё	14,8	29,7	7,1	22,8	65,4
Тошкент	—	—	—	—	43,0
Ўрта сарой	29,7	60,7	80,0	11,1	81,1
Ховос	—	—	—	—	124,5
Чиноз	18,7	29,7	39,5	14,6	62,5
Янгийўл	44,4	40,1	83,4	13,2	52,6

Ҳар туп ғўза мўл ҳосилли бўлсин

Пахтадан мўл ҳосил етиштиришда ҳар гектар ерда белгиланган сонда ғўза тупларининг тўла сақланиб қолиши қанчалик аҳамиятга эга бўлса, ҳар тупда мўл ҳосил етиштирилиши ҳам шунчалик аҳамиятга эгадир. Айрим ҳолларда туп қалинлиги нормал бўлишига қарамасдан гектардан олинадиган ҳосил камайиб кетади. Бунга ғўзани парвариш қилишда йўл қўйилган хато ва камчиликлар билан бир қаторда кўпинча ҳар бир тупда етарли миқдорда мўл ҳосил етиштирилмаслиги ҳам сабаб бўлади.

Одатда чигит униб, уруғ паллалар ривожлангандан кейин дастлаб ер бетига уруғ барглари чиқади. Ғўза, илдизлари бирмунча ривожланиб чин баргларини чиқариб ҳаво ва ердан озиқланабошлагунча ана шу уруғ барглардаги запас озиқдан таъминот олади. Кейин чин барглар ривожланиб ғўзанинг пояси, шохлари, мева органлари ҳосил бўлади. Шунинг учун дастлабки даврда ғўзанинг уруғ баргларини нобуд қилмасдан, шикастламасдан, уларни тўла сақлаб қолиш ғоят муҳим.

Ўтган йил Низомий номли давлат педагогика институти илмий ходимлари ва студентлари томонидан уруғ барглар устида ўтказилган тажриба натижалари анча қизиқарлидир. Тажриба уч вариантда ўтказилди. Биринчи вариантда уруғ барглар кўринган куни, улар ҳали тўла яшил тусга кирмасданоқ лезвий билан кесиб ташланди. Иккинчи вариантда уруғ барглар кўрингандан 10 кун ўтгач, кесиб ташланди. Учинчи вариантда уруғ баргларнинг биттаси қолдирилиб иккинчиси кесиб ташланди.

Олиб борилган кузатишлар шуни кўрсатдики, биринчи вариантдаги ғўзалар ҳаммаси, иккинчи ва учинчи вариантдаги ғўзаларнинг 40 проценти нобуд бўлди. Иккинчи вариантдаги ғўзаларда 15 кунгача ўсиш аломати сезилмади. Кейинчалик ўсганда ғўзанинг пояси нимжон, барглари юпқа бўлиб қолди. Бу ҳол ғўзанинг бутун ўсув давридаги ривожланишида ўз таъсирини кўрсатди. Масалан, 9 сентябрда контролдаги (уруғ барги кесилмаган) ғўзалар бўйи 121 сантиметр бўлгани ҳолда, битта уруғ барги кесилган ғўзалар бўйи 104, иккита уруғ барги кесилган ғўзалар бўйи 77 сантиметр бўлди. Шунга ўхшаш контролдаги ўсимликларнинг ҳар тупида ўрта ҳисобда 24 тадан бўғим бўлса, иккинчи вариантдаги ғўзаларда 19 тадан, учинчи вариантдаги ғўзаларда 16 тадан бўғим бўлди.

Ғўзанинг мева органлари ривожланишида ҳам катта фарқ бўлди. Буни қуйидаги жадвалда кўрамиз:

Вариантлар	Шоналар сони (24 июлда)	Кўсаклар сони (19 сентябрда)
Контролда	33	17
2-вариантда	26	10,6
3-вариантда	18	5,5

Уруғ барги олинган ғўзалар пахтаси жуда кеч пишди. Масалан, иккала уруғ барги кесиб ташланган ғўзалар пахтаси контролдаги ғўзалар пахтасидан 30—40 кун кейин очила бошлади.

Тажриба асосан 108—Ф сорт пахта устида олиб борилди. Шу билан бирга С—460, 137—Ф 138—Ф, 15764, 2836 сортлари устида қилинган кузатишлар ҳам шундай натижаларни берди.

Демак, уруғ баргларни сақлаб қолиш, уларни уринтирмаслик ғўзанинг бутун ҳаётида унинг нормал ўсиб, ривожланишида, ҳосил тўплашида катта роль ўйнайди.

Шу кунларда ҳали анча майдонларда ғўзалар уруғ барглик даврида турипти. Баъзи ерларда чигит ҳали униб чиқмаган, лекин яқин кунлар ичида улар ҳам ўзаларининг уруғ баргларини кўрсатиб қолади. Ғўзанинг дастлабки парвариши бошланиб, қатор оралари ишланмоқда, баъзи жойларда қатқалоқ юмшатилмоқда. Ана шу ишларни бажаришда ғўза уруғ баргларининг шикастланишига йўл қўймаслик талаб этилади.

А. ҒАФУРОВ, В. НАБИЕВ.

ДАЛА ИШЛАРИ КУНДАЛИГИ

Ғўзаларни кўндалангига ишлашни тез ва сифатли ўтказайлик

Бу йил областимиз колхозлари ва совхозлари ўтган йилдагига нисбатан анча кўп ерга чигитни квадрат-уялаб, тўғри бурчак уялаб экдилар. Ҳозир ана шу майдонларда яшил квадратлар ҳосил бўлди. Илғор колхозларнинг аъзолари, совхозларнинг пахтакорлари ғўзаси квадрат-уялаб ўстирилаётган майдонларда культивацияни, букетлашни сифатли ўтказиш учун барча тадбирларни амалга оширмоқдалар.

Янгийўл районидаги колхозлар бу соҳада айниқса яхши натижаларга эришмоқдалар. Районда шу кунларда ҳар бир агрегат тўла ва унумли ишлаб, белгиланган топшириқни сифатли бажармоқда. Механизаторлар ғўзаларни кўндалангига ишлашни колхозчилар билан ҳамкорликда ўтказмоқдалар. Трактор кўндалангига юриб ўтган далаларда ғўзалар кетма-кет букетланиб кетилмоқда.

Лекин шу нарсани айтиш керакки кўпгина районларда ғўзани кўндалангига ишлаш вазифаси қониқарсиз бажарилмоқда. Бунга Янгийўл райони билан қўшни бўлган Октябрь район колхозларини мисол қилиб кўрсатиш мумкин. Райондаги Октябрь МТСи хизмат қилаётган колхозларда аҳвол айниқса ёмон. Чигити квадрат-уялаб экилган далаларда ғўзалар бирмунча ўсиб қолган бўлса ҳам уларнинг қатор ораси кўндалангига ишланмаётир. Чунки МТС раҳбарлари культиваторларни ўз вақтида универсалларга тиркаб қўйиш тўғрисида чинакамига ўйлаб кўрмаётирлар. Шунинг учун ҳам Октябрь районида жуда оз ердаги ғўзалар кўндалангига культивация қилинган.

Район партия ва совет ташкилотининг раҳбарлари, колхозларнинг раислари, МТС ларнинг директорлари, «чигитни квадрат-уялаб экиб қўйдик, шу билан иш битди», деб хотиржам бўлмасдан, ана шу майдонлардаги ғўзаларни кўндалангига ишлаш учун барча тракторларни тезроқ тайёрлашлари, ишлаётган тракторлардан тўла ва унумли фойдаланишлари зарур.

Ҳаво кун сайин исиётгани учун ернинг ўз нами билан унган ғўзалар яхши ва тез ривожланмоқда. Агар механизация асосида ва қўл билан яганалаш ишлари тезроқ ва сифатли ўтказилмаса куз ва баҳор фаслида ерга солинган минерал ҳамда маҳаллий ўғитларнинг бир қисмини эрта-индин юлиб ташланадиган ғўзалар сўриб олиши мумкин. Шу сабабли колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари механизациядан ва ички имкониятлардан тўла фойдаланиб ғўзаси кўндалангига кесилиши зарур бўлган далаларда яганани ҳар тарафлама кучайтириб юборишлари лозим. Бироқ ҳақиқий аҳвол кўпгина районларда бу иш жуда суст ўтказилаётганини кўрсатиб турипти. Мирзачўл, Оржоникидзе, Ўрта Чирчиқ, Сирдарё ва бошқа бир қанча районларда ғўзани кўндалангига ишлаш, механизация асосида яганалаш талабга мутлақо жавоб бермайди.

Ҳозирги ғанимат кунлардан тўла фойдаланиб яганалашни ва ғўзани кўндалангига ишлашни ҳар тарафлама кучайтириб юборайлик ва бу ишни сифатли ўтказиш учун курашайлик!

Бу йил ҳам мўл ҳосил етиштирилади

ОРЖОНИКИДЗЕ районидаги «Ленинград» колхозининг ўртоқ Озода Маъмурова бошлиқ комсомол-ёшлар бригадаси ўттан йил ҳар гектар ердан 41 центнердан пахта топшириб, катта муваффақиятга эришган эди. Бригада аъзолари бу муваффақиятни янада мустаҳкамлаш учун бу йил чигит экишга ғоят пухта тайёргарлик кўрдилар. Сифатли қилиб тайёрланган ерларга чигит қисқа муддатда экиб олинди. Ўтган йил бригада аъзолари 20 гектар ерга чигитни квадрат-уялаб экканлари учун 2000 меҳнат куни тежаган эдилар. Бу йил 30 гектар ерга чигит янги усулда экилди. Бригада аъзолари ғўза парвариши ишларини аниқ планлаштириб, бу йил меҳнат кунлари сарфини 2600 га камайтиришга қарор қилдилар.

Хоразмлик дўстлар Мурожаатини қўллаб-қувватлаётган ёшлар бригадасининг аъзолари бу йил ҳам мўл ҳосил учун курашиб, шу кунларда ғўза парваришини ҳар томонлама кучайтириб юбордилар.

Т. ЎРУНОВ.

Фидокор универсалчилар

Ўрта сарой районидаги Сталин номли колхозда меҳнат қилаётган 1-МТС механизаторлари бу йил ҳар йилгидан ҳам мўл ҳосил етиштириш мақсадида колхоз аъзоларига яқиндан ёрдам бериб, фидокорона меҳнат қилаётирлар. Улар колхоз аъзолари билан ҳамкорликда ишлаб, чигитни белгиланган агротехника муддатларида сифатли экиб олдилар. Ҳозир ғўзанинг дастлабки парваришини ҳар қачонгидан ҳам кучайтириб юбордилар. Айниқса бригаданинг А. Расулев, Ж. Қурбонов, О. Митанов, А. Мусаев сингари меҳнатсевар универсалчилари чигит экишда қўлга киритган муваффақиятларини янада мустаҳкамлаш мақсадида кунига 6-9 ўрнига 10-11 гектар ердаги ғўзани сифатли қилиб культивация қилаётирлар.

— Менинг ўз нормамни 2-3 баравар ошириб бажаришимда ҳеч қандай сир йўқ, — дейди илғор универсалчи ўртоқ Асқар Расулев, — универсални техника кўригидан доимо ўтказиб туриш, ишга барвақт чиқиб, кеч қайтиш ва ҳар бир иш соатидан тўла ва унумли фойдаланиш унумли ишимнинг гарови.

Ўртоқ А. Расулев мавсумда 1000 гектар ердаги ғўзани сифатли ишлаб бериш мажбуриятини олган. Ўз аҳдига амал қилган илғор универсалчи ҳалол меҳнат қилиб шу кунгача 160 гектар ердаги ғўзани культивациядан чиқарди.

И. ИБОДОВ.

Гектаридан 40 центнердан ҳосил олиш учун

Шу кунларда Сирдарё районидаги Сталин номли колхозга бориб, колхозда энг илғор бригада қайси, деб сўралса ҳамма бир оғиздан ўртоқ Мамаражаб Ботиров бошқараётган 5-бригадани тилга олади.

Ҳақиқатан ҳам бу бригада ҳар йили пахтадан юқори ҳосил етиштириб, барча бригадалар ўртасида шуҳрат қозонаётир. Бригада аъзолари бу йил 60 гектар пахта майдонларининг ҳар гектаридан 40 центнердан ҳосил етиштириш учун зўр ғайрат билан курашаётирлар. Ана шу юксак мажбуриятни шараф билан бажариш мақсадида чигит янги, прогрессив усулда экилиб, бир текис ундириб олинди. Ҳозир бригада аъзолари механизаторлар билан ҳамкорликда меҳнат қилиб, ғўзанинг дастлабки парваришини уюшқоқлик билан ўтказдилар. Бригаданинг Жўраева, Абдуқодирова, Ботирова, Худойбердиев сингари ишчан аъзолари ғўза чопиғида зўр ташаббус билан ишлаб, бошқаларга намуна бўлаётирлар. Уларнинг ҳар бири кунига 0,15-0,18 гектар ердаги ғўзаларни сифатли чопиқдан чиқармоқдалар.

Шунингдек колхознинг Додаев, Жонқулов, Эргашев ўртоқлар бошлиқ бригада аъзолари ҳам ғўзанинг дастлабки парваришини уюшқоқлик билан олиб бораётирлар.

Э. РАҲМОНОВ.

Совет давлат заёмлари

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XX съезди тарихий қарорларидан илҳомланган совет халқи хўжалик ва маданий қурилишнинг барча соҳаларида фидокорона меҳнат қилмоқда ва коммунизмнинг янгидан-янги ғалабалари сари олға бормоқда.

КПСС XX съезди Коммунистик партия раҳбарлиги остида совет халқи амалга оширган буюк ижодий ишларга якун ясади, СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг олтинчи беш йиллик плани юзасидан Директивалар қабул қилди. Янги беш йиллик планда улуғ Ватанимизни янада гуллаб-яшнатишнинг улуғвор программаси белгилаб берилган.

Олтинчи беш йиллик план саноат маҳсулоти ишлаб чиқаришни беш йил мобайнида тахминан 65 процент кўпайтиришни кўзда тутади. Олтинчи беш йиллик мобайнида ишлаб чиқариш воситалари ишлаб чиқариш тахминан 70 процент ва истеъмол буюмлари ишлаб чиқариш тахминан 60 процент кўпаяди. Совет Иттифоқи 1960 йилда пўлат, электр қуввати, цемент ва ёқилғини Англия, Франция ва Ғарбий Германия биргаликда ҳозирги вақтда ишлаб чиқараётганидан кўпроқ ишлаб чиқаради.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати ишчилар, колхозчилар ва совет интеллигенциясининг ўсиб бораётган моддий ва маданий эҳтиёжларини қондириш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилмоқдалар. Янги беш йиллик планда совет халқининг турмуш даражасини янада ошириш, маданиятни, халқ маорифини юксалтириш, соғлиқни сақлашни янада яхшилаб, уй-жой қурилишини кенгайтириш кўзда тутилади. Олтинчи беш йилликда ишчилар ва хизматчиларнинг реал иш ҳақи тахминан 30 процент, колхозчиларнинг пул ва натура даромадлари 40 процентдан кам бўлмаган миқдорда кўпаяди.

КПСС XX съезди қарорларида белгилаб берилганидек, кам маош оладиган ишчилар ва хизматчиларнинг иш ҳақини ошириш, кам миқдорда пенсия оладиган граждданларга пенсияларни кўпайтириш, инвалидларга ва кексаларга кўпроқ ғамхўрлик қилиш, 1957 йилдан бошлаб 7 соатлик иш кунига ўтиш, 16-17 ёшли ўспиринлар учун 6 соатлик иш кунини қайта жорий қилиш меҳнаткашларнинг фаровонлигини янада яхшилашда катта аҳамиятга эгадир.

Ишчилар ва хизматчилар учун дам олиш кунлари олдидан ва байрам кунлари олдидан иш вақтини қисқартириш амалга оширилди. Бу тадбирларнинг барчасини муваффақиятли равишда амалга ошириш учун жуда катта молиявий маблағлар керак бўлади.

Мамлакатимиз бюджетининг асосий даромадлари социалистик корхоналар ва ташкилотлардан келади. Бу корхона ва ташкилотлардан келадиган даромад бюджетнинг 85 процентини ташкил этади.

Аҳоли ўртасида тарқатиладиган давлат заёмларидан тушадиган маблағлар бюджет даромадларининг қўшимча манбаидир. Совет давлат заёмлари мамлакатимизда катта обрў қозонди. Бизда ўн миллионлаб ишчилар, хизматчилар ва деҳқонлар кўплаб давлат заёмлари облигацияларига эгадирлар.

Уруш даври заёмларидан тушган жуда катта маблағлар душманни тор-мор келтириш ишига қўшилган ғоят зўр ҳисса бўлди.

Улуғ Ватан уруши тамом бўлгандан сўнг СССР халқ хўжалигини тиклаш ва ривожлантиришнинг улуғвор программасини муваффақият билан амалга оширишда давлат заёмлари катта роль ўйнайди.

Совет давлат заёмлари капиталистик мамлакатларда чиқарилаётган заёмлардан тубдан фарқ қилади. Капиталистик мамлакатларда заёмлар меҳнаткашларнинг янада кўпроқ эксплуатация қилиш ишига хизмат қилади ва у асосан тўхтовсиз ўсиб бораётган ҳарбий харажатларни қоплашга қаратилгандир. Капиталистик мамлакатларда аҳолидан олинадиган жуда кўп оғир солиқлар заёмлар қимматини қоплашнинг бирдан-бир йўлидир.

Совет давлати ихтиёрига заёмлардан тушадиган маблағлар ижтимоий бойликни кўпайтиришга сарфланади. Бу маблағлар заёмлар қимматини қоплаш, социалистик хўжалик жамғармаси ҳисобидан аҳолига заём ютуқлари тўлашнинг манбаи ҳисобланади.

Совет заёмлари СССР халқ хўжалигини янада юксалтиришга хизмат қилади, мамлакатимиз меҳнаткашларига шахсан анча фойда келтиради. Биздаги заёмлар меҳнаткашларга маблағ жамғаришнинг қулай йўли тариқасида хизмат қилади. Биргина 1956 йилда 33 та ютуқ ўйини ва қимматини тўлаш ўйини ўтказилади, заём эгаларига жамъи 14 миллиард сўм ютуқ пуллари тўланади.

Тошкент области меҳнаткашлари ҳам давлат заёмларидан кўпгина ютуқ пуллари олмоқдалар. 1955 йилда область аҳолисига 43 миллион сўм миқдорида ютуқ пули тўланди. Шу жумладан 50 минг сўмлик 8 ютуқ, 25 минг сўмлик 31 ютуқ, 10 минг сўмлик 53 ютуқ пули тўланди ва ҳоказо.

Давлат заёмлари улуғвор тинч қурилиш программасини муваффақиятли суратда амалга ошириш, улуғ Ватанимиз индустриал қудратини янада мустаҳкамлаш, социалистик қишлоқ хўжалигини юксалтириш, меҳнат унумдорлигини ошириш, илм-фан соҳасида янгидан-янги ютуқларни қўлга киритиш, совет кишиларининг моддий ва маданий фаровонлигини янада яхшилаш ишига хизмат қилади.

Я. ЭЛЧИБЕКОВ,
Тошкент область молия бўлимининг мудири.

Олтинчи беш йиллик қурилишларида

Ҳаётбахш сув омбори

Суратда: Туя-бўғиз сув омбори қурилиши панорамасининг умумий кўриниши. И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

РЎЁБГА ЧИҚАЁТГАН ОРЗУ

Ёмғирдан кейин чарақлаб кетган қуёшнинг илиқ нурлари қир ва адрлар устини гиламдай қоплаб олган майсаларни янада гуркиратиб, яшнатиб юборди. Ўнг ва чап қирғоқ бўйлаб ястаниб ётган ана шу қир ва адрлар оралиғидаги дарё сувлари ёмғир суви—баҳор сувлари билан қовишиб, мавжланиб кетди, тўлқинлар кетидан қувиб келаётган тўлқинлар бир-бирларига урилиб, қўнғироқ соз чала бошлади. Дарё сувлари гўё ўз манзилига тезроқ етмоқ учун ошиқаётган карвонлардай ҳайқириб, пишқириб, шошиб оқар эди.

Ахир, бу тентак дарёнинг манбаи қаерда, сувлар қаерга бориб, қайси дарёга қуйилади? Шунча мўл-кўл сувга эга бўлган дарё қачонлардир бирор гектар боғ, бирор гектар пахтазорни ўз сувидан баҳраманд қилганмикин, қақраган, ташна чўллар бирор марта бўлса ҳам шу сувдан баҳра олганмикин? Йўқ. Дарё сувлари узоқ йиллардан бери бефойда, жиловсиз, бекорга оқиб ётарди...

Оҳангарон дарёси у қадар катта эмас. Аммо сувлари тентакланиб, қирғоқларга урилиб, ховлиқиб оқади. Баҳор ёмғирлари қўшилгандан кейин эса дарё яна қутиради, ўз сатҳига сиғдира олмаган ортиқча сувларни ситиб чиқаради-да, кучли тошқин пайдо қилади. Кишилар кўп йиллардан бери ана шу дарё сувини жиловлаш, уни инсон ҳоҳишига бўйсундириш, шу сув билан ташна экинзорларни, боғларни, пахтазор водийларни суғориш, ҳали гиёҳ унмаган чўлларда боғу-бўстонлар барпо қилиш ҳақида ўйлар ва шуни орзу қилиб келардилар. Ниҳоят бу орзулар энди чинга, ҳақиқатга айлана бошлади. Партия ва ҳукуматимиз йўл кўрсатиб: **Туя-бўғиз сув омбори қурилсин,** дедилар. Қувончли хабар барчанинг қалбида севинч, меҳнатга завқ туйғуларини янада кучайтириб юборди. Бошланадиган катта қурилишга — сув-шарбат ҳавзаси барпо этиш учун бошланган жанговар курашга муносиб ҳисса қўшиш мақсадида мамлакатимизнинг турли бурчакларидан ишчилар, техник ва инженерлар, механизатор ва олимлар ўз хоҳишлари, ўз иродалари билан кела бошладилар. Кўп ўтмай Туя-бўғиз сув омбори қурилишида ҳаёт жонланиб кетди, қир ва адрлар тепасида, дарё қирғоқларида қайноқ меҳнат нафаси кеза бошлади: ер қазиётган одимловчи экскаваторларнинг, тупроқ сураётган бульдозерларнинг қудратли ҳайқириғи, шағал ташиётган самосваллар карвонининг гуриллашлари кечаси ҳам, кундузи ҳам тинмас эди. Буларнинг ҳаммаси кечаги ширин орзуларнинг бугун амалга оширилаётганлигидан далолат бериб турарди.

ЧАП ҚИРҒОҚДА

— Ҳозирча қурилишимизнинг асосий кучлари шу томонда. Ана у одимловчи экскаваторлар билан Туя-бўғиз деб аталган шу тепаликларни кесиб, тупроғини олаяпмиз. Бу тупроқлар 12 метр баландликда, 1700 метр узунликда қурилиши лозим бўлган қўшимча дамба тўғонига ётқизилади. Шу ердан 6 километр масофали канал ҳам қазилади. Канал дарвозасидан экинзорлар учун ҳар секундига 500 кубометрдан сув чиқариб берилади. Бунинг учун биз, мана шу экскаваторлар билан 4,5 миллион кубометр тупроқ ишларини бажаришимиз керак, — қурилиш бошлиғи Фахри Нажимов сўзлар экан, ер бағрини ёриб кираётган ўша одимловчи экскаваторларнинг ковшларига бир зум тикилиб қолди. Кейин унинг лабларида сезилар сезилмас табассум пайдо бўлди. Бошлиқнинг бу қарашидан унинг қалбида фидокорона меҳнат қилаётган машинистларга нисбатан аллақандай ҳурмат ва эҳтиром туйғулари барқ уриб турганлигини пайқаб олиш қийин эмас эди.

— Ҳа, вазифамиз жуда катта, — Фахри Нажимович сўзида давом этди, — лекин, мана шу кишиларга — коллективга ишонамиз, тоғни урса талқон қиладиган азаматларимиз бор, — бошлиқ ана шундай азаматлар ҳақида завқ билан сўзлай кетди.

...Шу тепаликларда шиддат билан ер қазиётган машинистлар — Григорий Никифорович Биндус ва Анатолий Александрович Мишколар қурилишга ёрдам бериш мақсадида ўз одимловчи экскаваторлари билан В. И. Ленин номидаги Волга-Дон каналидан келганлар. Улар Туя-бўғиз тепалигига ҳужум бошланган дастлабки кунларданоқ ташаббусни ўз қўлларига олдилар. Саратоннинг иссиқ, қишнинг совуқ кунларини енгиб, ҳамиша сидқидиллик билан меҳнат қилдилар, шу билан бирга Михаил Митрофанов, Эргаш Мамажонов, Александр Топилин каби ишчан экипаж аъзоларини тарбиялаб етиштирдилар.

Григорий Никифорович билан Анатолий Александрович алоҳида-алоҳида экскаваторга бошчилик қилишади, улар ўртасида қадимдан, Волга-Дон каналида иш бошлаган вақтларидан буён ўзаро социалистик мусобақа бор. Донгдор машинистлар бир-бирларидан ҳеч қачон орқада қолмасликка, берилган топшириқни доимо ошириб бажаришга аҳдлашганлар. Бу аҳд улар учун муқаддас ва қимматли... Лекин нима бўлди-ю, февраль ойида Анатолий Александрович бошлиқ экскаваторчилар орқада қолиб кетишди, кўрсаткич тахтасида уларники 140 процент. Григорий Никифоровичларники эса ундан 20 процент ортиқ. Биндус ўз мусобақадоши, узоқ йиллар бирга ишлаган, меҳнат ва курашда бирга тобланган қадрдон дўсти ва касбдошининг орқада қолишини истамас эди.

— Ўзи нима гап?! — ўйлай бошлади Григорий Никифорович, — ҳеч қачон бундай бўлган эмас, ахир бир ерда, бир шароитда ишлаб турибмиз-ку!

Биндус бунинг сабабини аниқламоқчи бўлди. У, бир куни овқат вақтида қўшни экскаваторчилар ёнига борди.

— Бизни уялтириб қўйдинглар-ку, — деди шунда Григорий Никифорович мусобақадошларига қараб, — мен бўлсам Анатолийлар бригадаси ҳеч қачон биздан орқада қолишмайди, деб партия ташкилотини, касаба союз ташкилотини ишонтириб юрибман, — Биндус ўтирганларга синовчан кўзлари билан назар ташлаб чиқди.

— Айб ўзимизда, Григорий Никифорович, — деди ниҳоят ҳалидан бери жим ўтирган Мишко. У, ҳақиқатта кўчиб қўя қолишни яхши кўрарди, шунинг учун бу сафар ҳам ростини айтиб қўя қолди:

— Машинамиз 2-3 кун ёмон ишлади, сабаби ўз вақтида техника кўригидан ўтказиб турмадик, тўғрироғи ҳафсаласизлик қилдик.

— Яхши эмас, дўстим. Эҳтиёт бўлинг, машина учун бир соатлик вақт жуда қимматли!

Анатолий Александрович ҳам, унинг ёрдамчилари ҳам Биндуснинг гапларидан хафа бўлишмади, аксинча ўз мусобақадошларининг жонкуярлигидан, меҳрибончилигидан миннатдор бўлишди.

Ўша кундан бошлаб иш ўзгача тус олди. Танқиддан тўғри хулоса чиқарган Мишко бошлиқ экскаваторчилар ўз мусобақадошларига етиб олиш, кечагидан бугун кўпроқ, унумлироқ ер қазиш учун астойдил бел боғладилар.

Фахри Нажимович социалистик мусобақа нима эканлигини, мусобақа бир-бировини орқада қолдириб кетиш эмас, балки камчиликларни тўғри кўрсатиб бериб, бир-бировларини ҳалол меҳнатга рағбатлантиришдан, умумий юксалишга эришиш учун курашишдан иборат эканлигини яхши тушунган ўша машинистларнинг шу кунгача 50 минг кубометрдан ортиқ тупроқ ишлари бажарганликларини фахрланиб сўзларди.

Қуёш ғарбга бош қўяётган пайт. Дарё қирғоғида ҳаёт янада жонланиб кетди. Шағал ташиётган самосвалларнинг гуриллашлари баландроқ эшитила бошлади. Мана азамат шофер Геннадий Лонский, у кеча тўғонга 60 машина шағал келтириб тўккан эди, бугун эса 65 га етказди. Унинг мўлжали қуёш ботгунга қадар 70 га етказиш. Геннадий кетидан самосвалини учириб, Николай Яушев келаяпти. Бу унинг тўғонга 63-марта қатнаши. Самосваллар карвони тўғонга бетиним келиб-кетиб турипти. Шофёрлар орасида Геннадий Лонский, Николай Яушевлардан қолишмасликка аҳд қилган Мурод Абдужабборов, Иван Федоренко каби қатор забардаст йигитлар бор. Самосваллар шу кунгача тўғонга 220 минг кубометр шағал тўкиб, уни 12 метр баландликка кўтардилар.

Одимловчи экскаватор машинистлари, бульдозерни бошқарувчилар, шофёрлар, монтажчилар, бетон қуювчи ва ётқизувчилар, инженер ва техниклар — мана шулар дарё сувини бўғиб, уни жиловлаш, ўз сатҳида 185 миллион кубометр сув сақлайдиган сунъий денгиз яратиш учун курашаётган қаҳрамон кишилар, саратоннинг жазирама кунларида — бир литр сув ҳам ўлчовлик бўлиб қолган пайтларда Оққўрғон, Бўка, Қуйи Чирчиқ, Пискент, Ўрта Чирчиқ районларидаги 82 минг гектар пахтазорни сув билан сероб қилиш, Кўкорол ва Янгиқсойдаги совхозларда янгидан ўзлаштириладиган 20 минг гектар ерни сув билан таъминлаш учун курашаётган мард кишилар мана шулардир.

ЎНГ ҚИРҒОҚДА

— Чап қирғоқдан — ўнг қирғоққача баландлиги 34 метр, узунлиги 500 метрли асосий тўғон қурилади. Бу тўғон дарё сувини халқумидан хиппа бўғади, — Фахри Нажимович Нажимов экскурсантлар фикрини ўнг қирғоққа тортди.

Дарёнинг у томонида янгидан қад кўтарган ишчилар шаҳарчаси ўзининг салобати билан кўзга яққол ташланиб турарди. 1954 йилда катта қурилишни бошлаш учун кишилар бу ерга эндигина кела бошлаган кезларида ҳозирги шаҳарчанинг ўрни паст-баланд тепаликлардан, сайҳон ерлардан иборат эди. Эндичи, энди қисқа вақт ичида эритма тайёрлайдиган бетон заводи, шағал заводи, ёғочларни қайта ишлайдиган завод қад кўтариб турипти. Янги типда 78 та иккихонадонли уй-жой бинолари, етти йиллик мактаб, болалар боғчаси ва яслиси, 18 хоналик ётоқхона, ҳаммом, нонвойхона, амбулатория ва аптека бинолари қурувчиларга ва уларнинг оилаларига хизмат қилмоқда. Фарҳод ГЭСидан тортилган юқори вольтли линия бутун қурилиш механизмларини, обод шаҳарчани ўз энергияси билан — электр нурлари билан таъмин этмоқда.

Мана ўнг қирғоқдан бу томонга дарёдаги кема каби чайқалиб, занжирли трактор ўтиб келаяпти. Унга кечки сменада ишловчилар жойлашиб олишган. Эсаётган муздек шабада уларнинг шўх қўшиқларини чап қирғоқ томонга учириб келарди.

Кечки сменадагилар йўлга тушган жойда темир-бетон полотноси юксалмоқда. Сув ташламаси, деб аталган бу гидротехник иншоот бўлажак сунъий денгизда ортиқча сув кўпайиб кетган тақдирда темир-бетон трубалари орқали секундига 700 кубометр сувни дарёга ташлаб юбориш имкониятини туғдиради.

Ана, Қуйи-Бўзсув ГЭСидан ёрдамга келган, машҳур бетон ётқизувчи Карим Холиқов, У. Эргаш Мирзаев, Зиганшо Шафиев, Пётр Кочетколар билан биргаликда полотнога бетон ётқизаяпти. Бу бетонлар қурилишнинг ўз заводида — Антонина Худоненко, Мария Ковецкая каби моҳир қуювчилар томонидан тайёрланган.

Партиямиз XX съездининг тарихий Директиваларида **Туя-бўғиз сув омборини 1958 йилгача мукаммал қуриб тамомлаш** вазифаси қўйилган. Қурилишда актив иштирок этаётган ҳар бир кишининг қалби ана шу улуғ вазифани белгиланган муддатда шараф билан бажариш иштиёқи билан тўлиб-тошганлиги бу ерда олиб борилаётган фидокорона меҳнатдан, жанговар курашдан сезилиб турипти.

Экскурсантлар дарё ёқасига йўл олдилар. Фахри Нажимов, бошланғич партия ташкилотининг секретари Иван Отриченко, бош инженер Николай Каменев, чап қирғоқ участкасининг бошлиғи Баёз Акбаров ўртоқлар ҳам шу ердалар.

Дарё сувлари ҳамон шовуллар, қудратли механизмлар қаттиқроқ гуруллар, бўлажак денгизнинг ҳамма томонида электр чироқлари порлаб, дарё сувида жилваланарди...

Усмон ЖОНГИТОВ,
Ўрта Чирчиқ район. Туя-бўғиз сув омбори қурилиши.

ИЛҒОР ЧЎПОНЛАР

Қулчин ака Қўшмуратов қоракўл совлиқ қўйларини семиз ва соғлом қилиб боқишда, улардан кўплаб қўзи олишда кўп йиллик, бой тажрибага эга. У, Бекобод районидаги Дзержинский номли колхозда бир неча йиллардан бери чўпонлик қилиб, ўзининг ҳалол меҳнати билан колхозчиларнинг ҳурматига сазовор бўлган киши. Қулчин ака бу йил ҳам ўтган йилги муваффақиятларини мустаҳкамлаб, берилган планни ошириб бажаришга эришди, давлатга 300 дона қоракўл тери топширди. Ҳозир илғор чўпон ўз қўлидаги 200 бош совлиқ қўзининг семиз ва соғлом ўсишини таъминлаш учун курашмоқда. Қулчин аканинг мусобақадошлари Уммат ака Қаршиев, Раҳмат ака Бобоев ўртоқлар ҳам ўз касбдошларидан орқада қолмасликка ҳаракат қилиб, ўзларига бириктирилган совлиқ қўйлардан 420, 450 тадан қўзи олишга муваффақ бўлдилар.

Илғор чўпонларнинг бу муваффақиятлари колхозда қоракўл териси тайёрлаш ва давлатга топшириш планини ортиғи билан бажарилишини таъминлади.

Н. ОХУНОВ.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ШВЕЦИЯГА ЖЎНАБ КЕТДИ

СССР Олий Совети делегацияси Швеция риксдагининг таклифига биноан, 7 майда Швецияга жўнаб кетди. СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг Раиси А. П. Волков раҳбарлигидаги делегация составида қуйидагилар бор: СССР Олий Совети Миллатлар Совети Бюджет Комиссиясининг раиси А. М. Сафронов, (делегация раҳбарининг ўринбосари), делегация аъзолари—СССР Олий Совети депутатлари Т. И. Архипова, К. Я. Вольтман, И. Г. Гаврилов, Т. С. Горбунов, Г. С. Кияк, И. Г. Кэбин, З. Н. Нуриев, В. А. Прокофьев, А. М. Румянцев, И. Т. Соловьев, Н. И. Стрельникова, М. А. Сужиков, И. Д. Чебан, И. И. Чурсинов. Делегация билан бирликда совет журналистлари ҳам Швецияга жўнаб кетдилар.

Внуково аэродромида делегацияни СССР Олий Совети Президиумининг Секретари Н. М. Пегов, СССР Олий Советининг депутатлари, СССР Олий Совети Президиумининг ва СССР Ташқи ишлар министрлигининг масъул ходимлари кузатиб қўйдилар.

Швециянинг СССР даги Фавқулодда ва Мухтор Элчиси Роль Р. Сульман ҳам делегацияни кузатиб қолди. (ТАСС).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ШВЕЦИЯГА КЕЛДИ

СТОКГОЛЬМ, 7 май. (ТАСС). СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг Раиси А. П. Волков бошчилигида СССР Олий Совети делегацияси бугун Стокгольмга келди.

Швеция риксдаги делегациясининг 1955 йил июнь ойида СССРга қилган сафарига жавобан Швецияга визит қилиб борган совет парламент делегациясини Бромм аэродромида риксдаг биринчи палатасининг раиси И. Бергвалль, риксдаг иккинчи палатасининг раиси Г. Нильсон, риксдаг томонидан совет парламент делегациясини кутиб олишни ташкил этмоқ учун тузилган комитет раиси, риксдаг иккинчи палатасининг депутати В. Эдстрем, Швеция ташқи ишлар министрлигининг вакиллари ва бошқа расмий шахслар, шунингдек швед ва чет эл матбуотининг кўпгина вакиллари кутиб олдилар. Меҳмонларни СССРнинг Швециядаги элчиси К. К. Родионов, Совет элчихонасининг ва савдо вакиллигининг масъул ходимлари ҳам кутиб олдилар.

Швеция риксдаги иккинчи палатасининг раиси, ўтган йил СССРга келган швед парламент делегациясининг бошлиғи Густав Нильсон совет делегациясини Швеция риксдаги номидан табриклади.

Мен ўтган йил Совет Иттифоқидан жўнаб кетаётганимда, — деди Нильсон, — Ленинграддаги аэродромда швед делегацияси номидан гапириб, биз СССР да бўлган вақтимизда боғлаган шахсий алоқаларимизнинг катта аҳамияти борлигини айтган эдим, шунингдек мамлакатларимиз халқлари ўртасида ҳамжиҳатликни янада ривожлантиришга ва мустаҳкамлашга, ҳар иккала қўшни давлат ўртасида алоқаларни кучайтиришга умид билдирган эдим. Швеция риксдагининг аъзолари билан СССР Олий Совети депутатлари ўртасида алоқаларни мустаҳкамлаш тўғрисидаги умидимиз совет делегациясининг ҳозир Швецияга келиши билан рўёбга чиқди.

Нильсон совет меҳмонларига қарата сўзлаган нутқини — Бизнинг Швецияга хуш келибсиз, — деб тамомлади.

Делегация бошлиғи А. П. Волков СССР Олий Совети делегацияси номидан жавоб нутқи сўзлади. А. П. Волков мамлакатни келиб кўриш учун лутфан таклифнома юборилганлиги учун Швеция риксдагига самимий ташаккур билдириб айтдики, Совет Иттифоқи билан Швеция ўртасида яхши қўшничилик муносабатлари ўрнатилганига кўп вақт бўлди. Бундай муносабатларни давом эттириш халқларимизнинг миллий манфаатларигагина эмас балки, шу билан бирга, тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлаш, жумладан, Европанинг шимолий қисмида тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлаш манфаатларига ҳам мос бўлиб тушади.

СССР Олий Совети делегациясининг жавоб визити билан мамлакатингизга келганлиги, — деди сўнгра А. П. Волков, — дўстона алоқаларни кенгайтириш ва мустаҳкамлаш ишига хизмат қилади, деб умид қиламиз.

А. П. Волков ўз нутқининг охирида Швеция халқига чин кўнгилдан салом айтди ва унга равнақ тилади.

ИОСИП БРОЗ ТИТО ПАРИЖГА КЕЛДИ

ПАРИЖ, 7 май. (ТАСС). Югославия Федератив Халқ Республикасининг президенти маршал Тито рафиқаси билан бирликда Франция Республикаси президенти Рене Котининг таклифига биноан, бугун Парижга келди. Тито билан бирликда унинг ҳамроҳлари—ташқи ишлар бўйича давлат секретари Коча Попович, президентнинг бош секретари Йоже Вильфан, олий бош қўмондон кабинетининг бошлиғи генерал-подполковник Милош Шумоня ҳамда президент адъютанти генерал-майор Милан Жежель ҳам Парижга келдилар.

«Булон ўрмони вокзалида Титони Франция Республикасининг президенти Рене Коти, министрлар советининг раиси Ги Моле, ташқи ишлар министри Кристиан Пино ва ички ишлар министри Морис Буржес-Монури, Франция парламенти ҳар иккала палатасининг раислари, шунингдек Югославиянинг Франциядаги элчиси А. Беблер кутиб олдилар.

101 марта тўп отилиб табрик салюти берилгандан кейин президент Тито Франция Республикаси президентининг резиденцияси Елисей саройига томон йўл олди.

Ҳиндистон касаба союзлари миллий конгрессининг 8-съезди очилди

ДЕҲЛИ, 7 май. (ТАСС). Матбуотнинг берган хабарига қараганда, кеча Сурат шаҳрида (Бомбай штати) Ҳиндистон касаба союзлари миллий конгрессининг 8-съезди очилди. Миллий конгресс составидаги 604 касаба союзининг ҳаммаси бўлиб 931.968 аъзоси бор.

Съездни Ҳиндистон йўллар министри Лал Бахадур Шастри очди. Съезд очилган куни Ҳиндистон касаба союзлари миллий конгрессининг раиси Г. Д. Амбедкар ва бош секретарь К. П. Трипатхи нутқ сўзладилар.

Съездда мингдан кўпроқ делегат ва кузатувчилар, шу жумладан СССР, Хитой Халқ Республикаси, Югославия, АҚШ ва бошқа мамлакатлардаги касаба союзларнинг вакиллари қатнашмоқда. ВЦСПС секретари В. И. Прохоров Ҳиндистон касаба союзлари миллий конгрессига совет касаба союзларининг табрикномасини топширди.

Ҳиндистон бош министри Неру ва Ҳиндистон миллий конгресс партиясининг раиси Дхебар съездни табрикладилар.

«Н. А. БУЛГАНИН ВА Н. С. ХРУШЧЕВНИНГ АНГЛИЯГА ҚИЛГАН САФАРДАН МОСКВАГА ҚАЙТИБ КЕЛИШЛАРИ» ДЕГАН МАХСУС КИНО ТЎПЛАМ

Москва кинотеатрларининг экранларида «Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчевнинг Англияга қилган сафардан Москвага қайтиб келишлари» деган махсус кинотўплам кўрсатила бошланди. Бу кинотўплам ҳужжатли фильмлар марказий студиясининг операторлари томонидан суратга олинган.

Фильмда совет раҳбарларининг Лондондаги Виктория вокзалида самимий кузатиб қолиш пайти кўрсатилган. Кузатиб қолувчилар орасида Буюк Британия бош министри сэр Антони Иден, ташқи ишлар министри Селвин Ллойд ва бошқа расмий кишилар бор. Махсус поезд Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчевни Портсмутга олиб келди. улар буердан «Оржоникидзе» крейсерида ватанга жўнадилар.

Операторлар совет раҳбарларининг Балтийскда самимий кутиб олинишларини тасвирлаганлар. Кўп минг киши уларни портдан то аэродромгача бўлган бутун йўл бўйида қизғин табрикладилар. Шунингдек портда бўлган қисқа митинг ҳам кўрсатилган. Бу митингда Н. А. Булганин сўзлади. Аэродромдаги митинг ҳам кўрсатилган. Бу ерда кузатиб қолувчи 30 минг кишига қарата Н. С. Хрушчев нутқ сўзлади.

Фильмнинг анчагина қисми совет раҳбарларининг Москвада кутиб олинишига, пойтахт меҳнаткашларининг Англия-Совет музокаралари муваффақият билан тамомланганлиги муносабати билан марказий аэродромда бўлган кўпминг кишилик митингига бағишланган (ТАСС).

МИСР БИЛАН ИОРДАНИЯ ЎРТАСИДА ХАРБИЙ ҲАМКОРЛИК

ҚОҲИРА, 7 май. (ТАСС). МЕН агентлиги хабар беради: Миср ва Иордания ҳарбий вакиллари ўртасида Қоҳирада бўлиб ўтган музокаралар натижасида қўшма ҳарбий кенгаш тузиш тўғрисида битимга келинди. Кенгаш мажлислари ҳар иккала мамлакатнинг мудофаа планларини мувофиқлаштириш мақсадида навбат билан Қоҳирада ва Амманда ўтказилиб туради. Миср армияси билан Иордания армияси ўртасида доимий алоқа бўлиб туриши учун алоқа ҳарбий офицерлари уюшмаси тузилади.

МЕН агентлигининг хабарида айтилишича, Миср ва Иорданиянинг расмий ва сиёсий доиралари иккала давлат ҳарбий ҳамкорлигининг мустаҳкамланиши араб мамлакатлари бирлигини янада мустаҳкамлаш йўлида қўйилган муҳим қадам, деб бу тадбирни табрикламоқдалар.

ГЕРМАНИЯ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ ПАЛАТАСИ ДЕЛЕГАЦИЯСИНИНГ АЪЗОЛАРИДАН БИР ГРУППАСИ ТОШКЕНТГА КЕЛДИ

СССР Олий Советининг таклифига мувофиқ, Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган Германия Демократик Республикаси Халқ палатаси делегацияси аъзоларидан бир группаси 7 май кечқурун Тошкентга келди. Группага Халқ палатасининг раиси доктор Иоганнес Дикман бошчилик қилмоқда. Германия Демократик Республикасининг СССРдаги Элчихонасининг маслаҳатчиси Ф. Тун делегация аъзоларига ҳамроҳ бўлиб келди.

Германия Демократик Республикаси, Совет Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР Давлат байроқлари билан безатилган Тошкент аэродромида меҳмонларни Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Ё. С. Насриддинова, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари Ж. И. Илҳомова, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг аъзолари О. Н. Павлова, Ж. К. Хўжаев, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутатлари А. К. Доленко, К. Ф. Калашников, С. И. Комков, И. А. Раҳимов, Қ. Р. Рўзиметов, С. С. Черник, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми канцеляриясининг бошлиғи Х. И. Юсупова, Тошкент шаҳар ижроия комитети раисининг ўринбосарлари П. П. Федотов, Х. Мусохонова, чет эллар билан маданий алоқа қилиш Ўзбекистон жамияти правлениесининг раиси Т. Ж. Жўраев, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг масъул ходимлари, республика ташкилотларининг раҳбар ходимлари, Тошкент меҳнаткашларининг вакиллари, журналистлар кутиб олдилар.

...Соат 22 дан 10 минут ўтганда делегация аъзолари тушган самолёт аэропортга келиб қўнади. Кутиб олувчилар меҳмонларни самимий табриклайдилар, уларга гулдасталар тақдим этадилар.

Германия Демократик Республикаси Халқ палатасининг депутатларини Ўзбекистон ССР Олий Совети ва республиканинг барча меҳнаткашлари номидан Ўзбекистон ССР Олий Совети ташқи ишлар комиссиясининг аъзоси М. Й. Йўлдошев қизғин табриклайди.

Ўзбекистон меҳнаткашлари бутун Совет халқи билан биргаликда, Германия Демократик Республикаси Халқ палатаси делегациясининг СССРга келишини совет-герман дўстлигининг мустаҳкамланиб бораётганлигини кўрсатувчи далил деб ҳисобламоқдалар,—деди ўртоқ Йўлдошев. Ўзбек халқи социализм қураётган Германия Демократик Республикаси меҳнаткашлари эришаётган катта муваффақиятлардан хурсанддир, Германия халқига ўз ватанини тинч, демократик асосда тезроқ бирлаштиришини чин кўнглидан астойдил тилайди.

—Биз сизларнинг республикамизга келганингиздан хурсандмиз, биз сизларни сидқидил билан кутиб олаётирмиз. Герман ва совет халқлари ўртасидаги дўстлик мустаҳкамлансин ва ривож топсин. Хуш келибсиз азиз дўстлар!

Делегация раҳбари—Германия Демократик Республикаси Халқ палатасининг раиси доктор Иоганнес Дикман жавоб нутқи сўзлаб, бундай деди:

Азиз дўстлар ва ўртоқлар! Бизнинг кўпдан буён қилиб келаётган орзувимиз амалга ошди—биз Ўзбекистон тупроғида турибмиз. Биз Ўзбекистон ҳақида жуда кўп нарсаларни эшитганмиз ва ўқиганмиз, сизнинг мамлакатингиз биз учун бегона юрт эмас. Эндиликда биз ана шу эркин ерда қандай меҳнат қилаётганликларини, буерда янги ҳаётни қандай қураётганликларини ўз кўзимиз билан кўришни истаймиз.

Биз, сизларга ёш, демократик ва тинчликсевар республикамизнинг барча гражданларидан оташин салом ва самимий истаклар келтирдик. Халқларимизни бирбири билан боғловчи бузилмас дўстлик мустаҳкамлансин ва ривожлансин. Самимий кутиб олинганлигимиз учун чин қалбдан миннатдорчилик билдиришга ва бизларнинг ҳаммамиз учун қимматли ва тушунарли бўлган дўстлик, тинчлик!—деган сўзларни айтишга рухсат этингиз!

Иоганнес Дикман ўз нутқининг охирги сўзларини ҳамманинг қарсаклари остида рус тилида айтади. (ЎзТАГ).

СССР халқ хўжалигини тиклаш ва ривожлантириш бешинчи давлат заёми

11-ЮТУҚЛАР ТИРАЖИНИНГ

СПРАВКА ЖАДВАЛИ

Заёмнинг бу тиражи 1956 йил 29 апрельда Бухоро шаҳрида бўлиб ўтди.

Заёмнинг ҳамма разрядидаги серия ва облигацияларнинг қуйидаги номерларига ютуқлар чиқди:

Серия номерлари	Облигация номерлари	Ютуқ миқдори (сўм билан)	Серия номерлари	Облигация номерлари	Ютуқ миқдори (сўм билан)	Серия номерлари	Облигация номерлари	Ютуқ миқдори (сўм билан)
080078	38*)	1.000	087587	49*)	1.000	092904	21*)	1.000
080143	03*)	1.000	087692	03*)	1.000	093045	1—50	200
080145	1—50	500	087735	1—50	200	093088	22*)	1.000
080287	22*)	1.000	087770	17*)	1.000	093322	49*)	1.000
080367	1—50	200	087900	15*)	1.000	093367	48*)	1.000
080602	10*)	1.000	088002	19*)	1.000	093375	21*)	1.000
080624	1—50	200	088062	1—50	500	093377	18*)	1.000
080691	48*)	1.000	088095	08*)	1.000	093418	1—50	200
080814	22*)	5.000	088110	1—50	200	093690	1—50	500
080909	49*)	10.000	088146	10*)	1.000	093725	16*)	1.000
080940	23*)	1.000	088359	1—50	200	093771	1—50	500
081081	42*)	1.000	088408	1—50	200	093902	1—50	500
081373	22*)	1.000	088555	1—50	500	093931	29*)	1.000
081475	1—50	200	088618	48*)	1.000	093953	47*)	5.000
081512	27*)	1.000	088660	41*)	1.000	093990	29*)	1.000
081560	38*)	1.000	088870	1—50	200	094040	40*)	10.000
081733	1—50	200	088877	1—50	200	094096	42*)	1.000
082085	31*)	5.000	088924	25*)	1.000	094202	15*)	1.000
082097	1—50	200	089012	31*)	1.000	094271	1—50	500
082343	17*)	1.000	089028	1—50	500	094337	34*)	1.000
082426	1—50	200	089036	40*)	1.000	094559	07*)	1.000
082693	30*)	1.000	089280	05*)	1.000	094716	19*)	1.000
082818	42*)	5.000	089316	1—50	200	094729	14*)	1.000
083108	03*)	5.000	089387	23*)	10.000	094963	1—50	500
083494	35*)	1.000	089398	1—50	200	095396	1—50	500
083600	32*)	1.000	089410	18*)	1.000	095842	1—50	500
083651	12*)	1.000	089551	29*)	1.000	096027	1—50	200
083678	1—50	500	089597	28*)	25.000	096087	1—50	200
083725	49*)	1.000	089635	20*)	1.000	096186	23*)	1.000
083748	1—50	500	089760	1—50	200	096209	23*)	5.000
083863	10*)	1.000	090154	42*)	1.000	096357	1—50	200
083917	13*)	1.000	090315	22*)	1.000	096400	15*)	10.000
083965	1—50	200	090451	37*)	1.000	096598	1—50	200
083988	1—50	500	090489	24*)	1.000	096743	29*)	5.000
084023	32*)	1.000	090510	04*)	1.000	096792	14*)	1.000
084038	04*)	1.000	090645	1—50	200	096863	44*)	1.000
084173	25*)	1.000	090679	08*)	1.000	096909	1—50	200
084315	1—50	200	090716	1—50	500	096950	27*)	1.000
084359	1—50	500	090762	1—50	500	097148	1—50	200
084560	12*)	1.000	090918	1—50	200	097163	21*)	1.000
084762	37*)	1.000	090953	28*)	1.000	097224	1—50	500
084988	02*)	1.000	091000	1—50	200	097238	1—50	200
085060	1—50	500	091023	30*)	1.000	097326	36*)	1.000
085122	40*)	1.000	091262	1—50	200	097378	05*)	1.000
085135	1—50	200	091482	47*)	1.000	097406	31*)	1.000
085169	25*)	1.000	091600	02*)	1.000	097439	25*)	1.000
085217	41*)	1.000	091623	25*)	5.000	097500	1—50	200
085310	43*)	1.000	091674	1—50	200	097665	35*)	1.000
085367	05*)	5.000	091683	1—50	200	097867	01*)	1.000
085456	46*)	10.000	091734	29*)	1.000	098312	46*)	1.000
085464	41*)	1.000	091872	19*)	1.000	098509	19*)	1.000
085609	1—50	200	092017	1—50	200	098519	49*)	1.000
085742	10*)	1.000	092028	1—50	500	098907	1—50	200
086554	10*)	1.000	092079	29*)	5.000	098953	31*)	1.000
086565	02*)	1.000	092469	1—50	200	099107	02*)	1.000
087004	1—50	200	092691	1—50	200	099370	40*)	1.000
087058	21*)	1.000	092695	43*)	1.000	099578	09*)	1.000
087080	15*)	1.000	092725	19*)	1.000	099612	1—50	200
087136	35*)	1.000	092746	32*)	1.000	099626	48*)	1.000

*) Шу сериядаги облигацияларнинг қолган 49 номерига 200 сўмдан ютуқ чиқди.

Ютуқлар тиражини ўтказувчи Комиссиянинг раиси — Меҳнаткашлар депутатлари Бухоро область Совети ижроия комитетининг раиси Н. МАҲМУДОВ.

Комиссиянинг масъул секретари М. А. СМИРНОВА.

ФИЗКУЛЬТУРАЧИЛАР КОЛЛЕКТИВЛАРИДАН УЗОҚДА...

«Пахтакор» кўнгилли спорт жамияти область советида иш куни эрталаб соат 9 дан бошланади. Ёзув машинкалари шу соатдан тақирлай бошлайди, бухгалтер счети шақирлай бошлайди, облсовет аппарати ходимлари ва унинг раиси ўртоқ Бадаловнинг олдиларидаги сиёҳдон пешингачаёқ ярим бўлиб қолади.

Бу идорадан ташқарида, районларда колхоз физкультурачи коллективлари ўртасида, спорт майдонларида—СССР халқлари спартакиадасига тайёргарлик ишлари ҳал бўладиган жойларда эса сув қуйгандек осойишталик ҳукм сурмоқда. Кўпгина район марказларида ва колхоз, совхоз спорт майдонларида футболчилар, енгил атлетикачилар кўринмайди, гимнаст, волейболчи ва полвонлардан дарак йўқ. Вақт эса ўтиб бормоқда.

Область спорт ҳаётида бундай катта камчиликларга йўл қўйилганлигига нималар сабаб бўлди, бунинг айбдори кимлар? Бунга сабаблар жуда кўп. Лекин улардан иккитаси энг асосий ва эътиборга сазовордир. Бу—физкультура коллективларининг ташкилий жиҳатдан ожизлиги ва «Пахтакор» кўнгилли спортчилар жамияти совети раҳбарларининг идорада ўтириб олиб бюрократларча иш тутаётганликларидир.

Мирзачўл районининг Жданов номли ва Молотов номли колхозларида ўтган йили мутлақо физкультура спорт ишлари олиб борилмаган эди. Яқиндагина бу колхозларда физкультурачилар коллективи ташкил этилиб, унга мусобақа ўтказиш ва физкультурачилар коллективи советига раҳбарлик қилиш тажрибасига эга бўлмаган янги кишилар қўйилди. Бундай аҳволда мазкур физкультурачилар коллективлари ўсиб мустаҳкамланаоладими? У ерда мусобақа кўнгилдагидек уюштирилади деб ишониш мумкинми? Йўқ, албатта.

Область советида физорг, тренер, судья ва бошқа спорт мутахассислари тайёрлаш ва физкультура коллективлари совети раислари етиштириш топшириғи ҳам бажарилмади. Колхоз физкультурачи коллективлари физкультура ва спортнинг турли хиллари юзасидан физорг, тренер, судья ва уста ташкилотчи раислар билан таъминланмаган бўлса, мусобақаларни муваффақиятли ўтказишга қанчалик ишонч қолади? ГТО значкистлари ва разрядли спортчиларни ким тайёрлайди? Физкультурачи коллективлар ўртасидаги уюшқоқсизликнинг асосий негизи ҳам ана шунда.

Гулистон районидаги Свердлов номли колхоздан бошқа бирон колхозда спорт майдончаси йўқ, спорт турлари бўйича секциялар уюштирилмаган, ўқув тренировка ишлари олиб борилмайди.

Бунга район спорт жамияти советининг раиси ўртоқ Аҳмад Бобоқулов ва бошқа раҳбарлар айбдор. Ўртоқ Бобоқулов бюрократик услубда ишлайди. У яқинда райондаги Карл Маркс номли колхозга келиб, колхоз физкультура советининг раиси Ражабовга «Пахтакор» жамиятига аъзолик билетидан 100 тасини қолдирди. Сал вақт ўтмай яна юзта билет келтириб берди. Ўртоқ Ражабов тез кун ичида икки юз кишини «Пахтакор» жамиятига аъзо қилиши керак эмиш.

Ҳозир Тошкент область колхозларида, «Пахтакор» кўнгилли спорт жамияти идораларида ана шундай аъзолик билетларидан жуда кўпини учратиш мумкин. Наҳотки область физкультурачиларининг раҳбарлари физкультура жамияти аъзоси деган номни ана шундай қадрласалар? Булар ҳаммаси формализм ва бюрократлик услубда ишлашнинг худди ўзгинасику!

«Пахтакор» жамияти район совети раисларининг ўқувини уюштириш масаласи шу куннинг энг актуал талабидир. Кўп жойларда район физкультурачилар советининг раҳбарлигига тажрибаси оз, малакаси етарли бўлмаган кишилар қўйилган. Баъзи жойларда эса физкультура ва спорт билан мутлақо шуғулланмаган кишилар ишламоқда. Малакаси оз, лекин тиришқоқ кадрларни тарбиялаш, ўқитиш керак. Бироқ физкультура ва спортга алоқаси бўлмаган, районда спорт ишларини ривожлантиришга асло фойдаси тегмайдиган кишиларни номига раҳбар қилиб қўйиш умумий ишимизга зарардан бошқа нарса келтирмайди. Бунга бир мисол келтириш мумкин. Яқинда «Пахтакор» жамиятининг Паркент район советида ҳисобот сайлов йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишда ўртоқ Адашев район советининг иши юзасидан ҳисобот доклади қилди. У, районда спартакиадага тайёргарликнинг қониқарсиз олиб борилаётганидан кўз юмолмади. Лекин ҳамма айбни район матлубот союзи ходимлари гарданига юклади. Гўё район матлубот союзи район марказига спорт инвентарларини кам келтираётган эмиш, ҳамма касал фақат шунда эмиш. Ўртоқ Адашевнинг трибунадан туриб жиддият билан «СССР халқлари спартакиадаси спортнинг олти тури бўйича шу йил апрель ойида бўлиб ўтади» деган гапи залдагиларнинг кулгисини қистатиб юборди. Ахир спартакиада спортнинг 22 тури бўйича июль ва август ойларида бўлиши ҳаммага маълум бўлгач, кулишмасинми? Шу фактнинг ўзиёқ район физкультурачиларининг «раҳбари» ўртоқ Адашевнинг савияси қай даражада эканлигини кўрсатади. Шунинг учун ҳам у бошқараётган райондаги кўпгина колхоз физкультурачи коллективлари мамлакатимиз миқёсида ўтказиладиган спартакиаданинг вазифаси ва мақсадлари нима эканлигини, спартакиада неча этапда ўтказилишини билмайдилар ҳам.

Октябрь районида 14 та колхоз бўлиб, улардан атиги 4 тасида спорт майдончалари мавжудир. Райондаги мингларча колхозчи йигит-қизларнинг фақат 128 таси биринчи босқич ГТО значкисти. Иккинчи босқич значкистлар сони эса бор-йўғи 10 та. Жамият аъзолик взносларининг ўз вақтида тўланмаслиги натижасида ҳозиргача район бўйича 150 минг сўм қарз бўлиб қолинди. Физкультура ва спорт бўйича район советининг раиси ўртоқ Мирғиёсов спартакиадани ўтказиш юзасидан тузилган оргкомитетга ишониб ҳеч қандай иш олиб бормаётир. Оргкомитет ходимлари (бошлиғи ўртоқ Жданов) ёш физкультурачиларни тарбиялаш ва спартакиадага дуруст тайёргарлик кўриш тўғрисида қайғирмаётир ҳам.

Областимиздаги Ўрта сарой, Оҳангарон ва бошқа бир қанча районларда ҳам спартакиадага тайёргарлик мутлақо қониқарсиз аҳволда бўлса ҳам «Пахтакор» кўнгилли спорт жамияти область советининг раҳбарлари ҳамон ҳеч қандай ташвиш тортмай юриптилар. Уларнинг ғайрати амалий ишда эмас, балки турли алоқа қоғозлари, эслатма, сводка ёки отчёт каби ёзишмаларни кўпайтиришда, зўр бериб мажлислар ўтказишда намоён бўлмоқда, холос. Агар шу область совети ходимларининг ҳар биридан «Пахтакор» кўнгилли спорт жамияти район советларининг биронтасига қандай амалий ёрдам қилдингиз деб сўрасангиз, уларнинг биронтаси ҳам қаноатланарли жавоб беришолмайди. Бу ерда ишга раҳбарлик қилишнинг асосий услуби қоғозбозлик, мажлисбозлик, район советлари раҳбарларини чақириб олиб роса уришиш ҳамда хўжакўрсинга районларга чиқиб наридан-бери айланиб келишдангина иборат бўлиб қолмоқда.

Областимизда штанг, бокс, енгил атлетика, сузиш, классик ва эркин кураш ҳамда спортнинг шу каби бошқа бирнеча турлари жуда суст тараққий этмоқда. Бундай турлар билан қишлоқ ёшлари жуда кам шуғулланаётирлар. Уларни спортнинг мана шу турларига қизиқтириш, жалб этиш ва авайлаб тарбиялаш, мусобақалар уюштириш ишлари билан деярли шуғулланилмаётир.

«Пахтакор» жамияти район советларининг деярли ҳамма пленум ва конференцияларида комсомол ва партия ташкилотларининг физкультура ва спорт ишларини жонлантиришга кам ёрдам бераётганликлари танқид қилинади. Лекин шунга қарамай, кўпгина район партия ва комсомол ташкилотлари бу танқидлардан тегишли хулоса чиқариб, спартакиадага тайёргарлик кўриш масалалари билан жиддий шуғулланиш ўрнига ҳамон бепарволик қилиб келмоқдалар, райондаги физкультура ва спорт раҳбарларининг ишчанлигини ошириш, улар ишидаги камчиликларни тугатиш тўғрисида қайғирмаётирлар.

Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, «Пахтакор» кўнгилли спорт жамияти республика совети раҳбарлари область совети раҳбарларининг, жумладан, ўртоқ Бадаловнинг ўзига юклатилган вазифани уддасидан чиқаолмаётганликларини яхши биладилар. Бу тўғрида кўпдан бери нолиб келадилар. Лекин бундай аҳволни эътироф этиш ва ношуд ходим устидан шикоят қилиб юриш билангина иш яхшиланиб қолмайдику!

«Пахтакор» жамияти республика советининг раҳбарлари юқорида кўрсатилган камчиликларни тугатиш учун шошилинч равишда жиддий чоралар кўрмас эканлар, спартакиадани областимиз миқёсида қониқарли ўтказиш хавф остида қолади.

А. БРОНШТЕЙН.

Редактор ўринбосари М. ҚОРИЕВ.

ТЕАТРЛАРДА

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА (қишки бино) — 10/V да **Гамлет**.

Ёзги бинода — 9/V да **Бой ила хизматчи**, 10/V да **Холисхон**.

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 9/V да **Мис чавандоз**, 10/V да **Тоҳир ва Зуҳра**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 9/V да **Фарҳод ва Ширин**, 10/V да **Нурхон**.

ҚИШКИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

НАВОИЙ номли, «ЎЗБЕКИСТОН»— кундуз ва кечқурун янги венгер бадиий фильми **Юдит Бендич жинояти**.

«РОДИНА» — кундуз **Юдит Бендич жинояти**, кеч соат 6 дан **Қаҳр-ғазаб куни**.

«ИСКРА» — кундуз **Юдит Бендич жинояти**, кеч соат 8—20 минутдан **Йўл**.

«ЁШ ГВАРДИЯ» — кеч соат 8 гача **Шубҳали шахс**, кеч соат 8 дан **Ниначи**.

НАВОИЙ номли — эрталаб соат 9 яримда **45-квадратда**, кеч соат 9 ва 10—40 минутда **Шубҳали шахс**.

ЁЗГИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

«ВАТАН», НАВОИЙ номли, «ИСКРА», «УДАРНИК» — **Юдит Бендич жинояти**.

«ХИВА» — **Шубҳали шахс**.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ ЭСТРАДАСИ.
ПУШКИН НОМЛИ ПАРКДА
(ёзги театр)
9 ва 10 майда
КАТТА КОНЦЕРТЛАР

Концертларда: Ўзбекистон ССР халқ артисти, Сталин мукофоти лауреати **Ғулом Абдурахмонов**, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Маргарита Оқилова, Рошель Мордухаев**, эстрада солистлари **Роза Қурбонова, Зокир Султонов, Ғаббим Ҳамдамов** ва бошқалар қатнашади.

Концертлар кеч соат 9 да бошланади. Билетлар Пушкин номли парк кассасида кундуз соат 4 дан сотилади.

Татарская кўча, 2-уйда турувчи **Санжар Содиқович Исломовнинг** Каттабоғ кўча Атиргул проезд, 25-а уйда турувчи Пўлат Набихўжаевадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Сталин район, 3-участка халқ судида кўрилади.

Житомир шаҳрида турувчи **Георгий Михайлович Меркуловнинг** Тошкент шаҳар, Лугин кўчаси, 9-уйда турувчи Елизавета Львовна Лернердан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Марказий район, 3-участка халқ судида кўрилади.

Газета ва журналларга
1956 йил учун
обуна қилиш
давом этмоқда

ГАЗЕТАЛАР:
«Қизил Ўзбекистон»,
«Правда Востока»,
«Ўзбекистони сурх»,
«Тошкент ҳақиқати»,
«Ташкентская правда»,
«Совет Ўзбекистони маданияти»,
«Ёш ленинчи»,
«Комсомолец Ўзбекистана»,
«Ленин учқуни».

ЖУРНАЛЛАР:
«Ўзбекистон коммунисти»,
«Агитатор блокноти»,
«Блокнот агитатора»,
«Социалистик Ўзбекистон»,
«Муштум».
«Ўзбекистон хотин-қизлари»,
«Пионер»,
«Шарқ юлдузи»,
«Звезда Востока»,
«Фан ҳақида суҳбатлар»,
«Сиёсий ва илмий билимларни тарқатувчи Бутуниттифоқ ва Ўзбекистон жамиятларининг лекциялари».
Рангли фотоплакатлар серияси.

Обуна «Союзпечать» ва почта бўлимларида, ўқув юртлари, муассаса, фабрика-завод, МТС, колхоз ва совхозлардаги жамоат обуна вакиллари ҳамда почтальонлар томонидан қабул қилинади.

Қурилиш-монтаж тресги
«УЗТЕКСТИЛЬСТРОЙ»ГА

Тошкентда ҳамда Янгийўл, Самарқанд, Қарши шаҳарлари ва Сурхондарё областининг Узун қишлоғидаги қурилиш-монтаж бошқармаларида бошқарма бош инженерлари, ишлаб чиқариш-техника бўлимларининг бошлиқлари ва инженерлари, прораблар вазифасида ишлаш учун **қурилиш инженерлари ёки техниклари**, шунингдек **қурилиш-монтаж бошқармаларининг бош бухгалтерлари**

КЕРАК

Тошкент шаҳрида Сталин кўчаси, 49- уй, 3- қаватда кадрлар бўлимига ва бевосита жойлардаги қурилиш-монтаж бошқармаларига мурожаат қилинсин.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ. Тошкент. «Правда Востока» кўчаси № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 132, Маданият бўлими — 132, Адабиёт ва санъат бўлими — 39040, Қишлоқ хўжалик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими — 132 Хатлар бўлими — 34048. Маҳаллий ахборот бўлими 135. Секретариат — 34048. Эълонлар бўлими — 38142.

Р. 03830. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № 1431